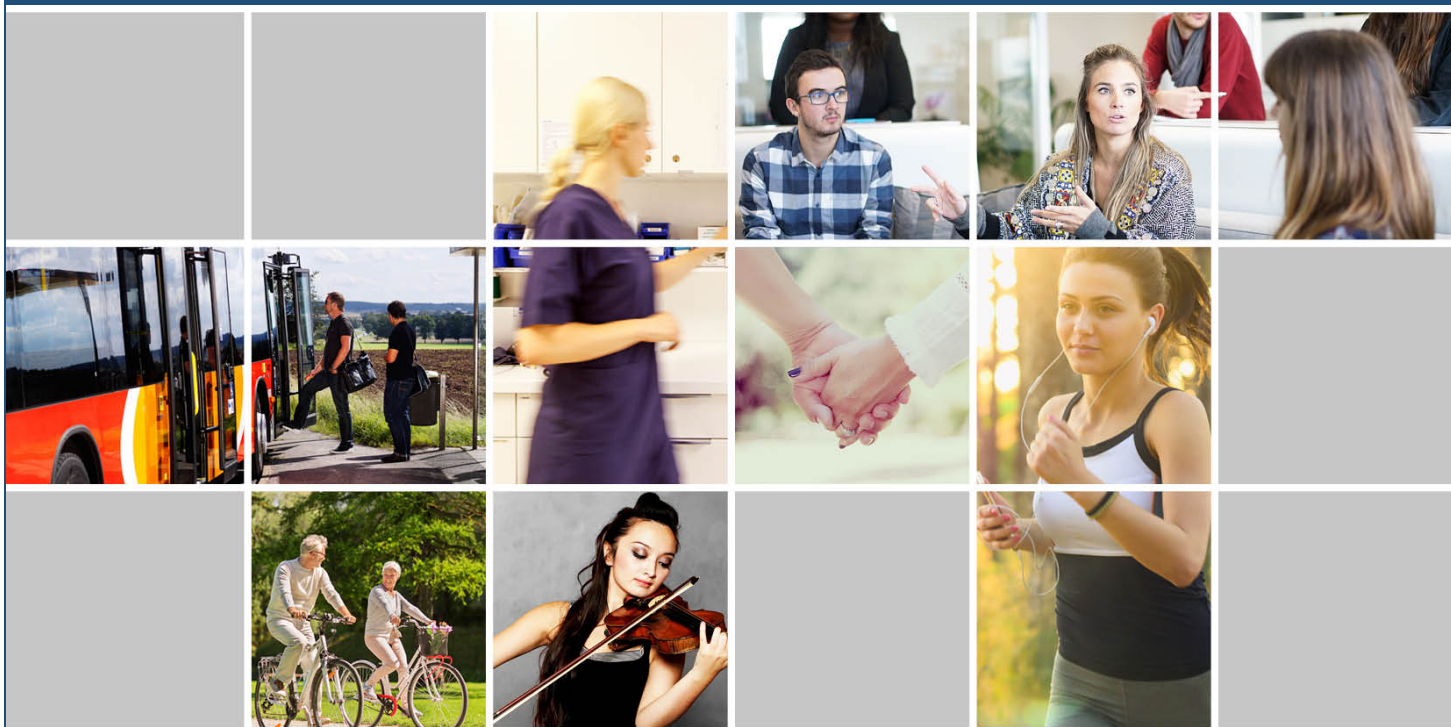

NYSTART

ÖSTERGÖTLAND

TREÅRSBUDGET 2022-2024 MED FOKUSOMRÅDEN 2022

Förslag från (M) och (KD)
till regionstyrelsen 2021-06-09

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Inledning	3
2. Region Östergötlands uppdrag och styrning	4
3. Vision och mål för mandatperioden	6
4. Budgetprocess	7
5. Planeringsförutsättningar – sammanfattning	8
5.1 Sammanfattning planeringsförutsättningar - omvärld	8
5.2 Sammanfattning planeringsförutsättningar – Region Östergötland	9
6. Fokusområden för Region Östergötland	11
Fokusområde 1 – Ledning och styrning	12
Fokusområde 2 – Nära och tillgänglig vård.....	14
Fokusområde 3 – Utveckla universitetssjukvården	17
Fokusområde 4 – Hållbar kompetensförsörjning.....	19
Fokusområde 5 – Stärkt tillväxt i hela regionen.....	21
Fokusområde 6 – Regional kultur som når många.....	23
Fokusområde 7 – Enklare att resa	24
Fokusområde 8 – Hållbar region i framkant	26
7. Ekonomi under budgetperioden	28
Region Östergötlands ekonomiska utveckling	28
Budget 2021-2023.....	29
8. Beslut	37
Bilaga 1 Region Östergötlands samlade verksamhet	38
Bilaga 2 Regionövergripande styrning	42
Bilaga 3 Resultaträkning (fullfondering).....	45
Bilaga 3 Kassaflödesanalys (fullfondering).....	46
Bilaga 3 Balansräkning (fullfondering).....	47
Bilaga 4 Regionbidrag per styrelse/nämnd	48
Bilaga 5 Resultaträkning med områden.....	48
Bilaga 6 Strategiprogram 2018-2022	48

1. Inledning

I över ett år har Covid-19-pandemin haft ett fast grepp om Östergötland, Sverige och världen. En pandemi som har inneburit stora påfrestningar för våra invånare, samhället i stort och som satt våra medarbetare under stor och tidvis omänsklig press.

Ytterst har pandemin handlat om liv eller död, där många familjer tvingats ta farväl av en närstående i sviterna av Covid-19. Men det handlar också om dem som drabbats av långtidscovid och som nu tvingas hantera en helt ny vardag, om dem som lidit svårt av isolering och ensamhet, om de företagare som kämpat för att hålla sitt livsverk flytande, om de som förlorat sitt jobb och – inte minst – om alla dem som inte fått den vård man så länge väntat på. Listan kan göras lång och sviterna av pandemin kommer vi få leva med under långt tid framöver.

När vaccinationsinsatsen nu gör att vi börjar se ljuset i tunneln behöver fokus framåt vara att få Östergötland på fötter igen. Det krävs en nystart. Våra medarbetare har gjort fantastiska insatser under hela pandemin. Men priset har varit högt. Moderaterna och Kristdemokraterna har redan drivit igenom att det ska tas fram en strategi för hur medarbetare i vården ska kunna få återhämtning samtidigt som både vårdskuld, utbildningsskuld och forskningsskuld måste hanteras. Men det krävs ett större grepp än så, arbetsmiljön måste vara långsiktigt hållbar. Regionens attraktivitet som arbetsgivare är av avgörande betydelse för att möta behovet av kompetens i dag och framöver.

Redan innan pandemin hade vårddköerna vuxit sig långa i Region Östergötland. Alldeles för långa. Många östgötar har därför fått vänta länge på den vård som de har rätt till och behöver. Regionen måste arbeta målmedvetet för att få bort dessa köer. Vi vill därför se en generalplan för tillgänglighet. Vården ska finnas där när östgötarna behöver den.

Även andra av regionens verksamheter har fått hantera stora förändringar i pandemins spår. Inte minst kollektivtrafiken med kraftigt minskat resande. Här behöver insatser för en snabb återhämtning av antalet resenärer i kollektivtrafiken när pandemin och restriktionerna upphör. Men också kulturlivet och besöksnäringen har påverkats starkt av pandemin och en nystart krävs.

Den treårsbudget som Moderaterna och Kristdemokraterna nu presenterar fokuserar på förslag som syftar till att få Östergötland på fötter igen. Men vi lyfter samtidigt blicken och har förslag kring hur vi hur vi på längre sikt får en ännu bättre hälso- och sjukvård, smartare kollektivtrafik och en hållbar tillväxt.

Östergötland är fantastiskt, men kan bli ännu bättre. Vår region behöver en nystart och för det krävs ett ledarskap med mod att förändra och med förmåga att ta ansvar i en osäker tid.

Linköping juni 2021

*Fredrik Sjöstrand (M), Marie Morell (M),
Per Larsson (KD), Jan Owe-Larsson (M).*

2. Region Östergötlands uppdrag och styrning

Arbetet i Region Östergötlands verksamheter ska drivas utifrån ett antal viktiga utgångspunkter för att säkerställa god kvalitet för regionens invånare.

Hållbar utveckling är en sådan utgångspunkt. Det betyder att verksamheterna behöver utgå från målen i Agenda 2030 och analysera hur de på bästa sätt kan bidra till de globala målen.

En utmaning som hänger ihop med hållbar utveckling är att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa på lika villkor bland hela länets invånare. God och jämlik hälsa är också en viktig utgångspunkt för Region Östergötlands arbete. Östgötautskottet visade att det i Östergötland finns avsevärda skillnader i hälsa mellan grupper med olika socioekonomisk status. Region Östergötland gör många insatser för en bättre folkhälsa och en jämlik hälsa i hela länet. Det arbetet ska utgå från hälsans bestämningsfaktorer och vara en del av alla nämnders och verksamheters arbete. Region Östergötlands funktionshinderpolitiska program är också en viktig vägledning i arbetet för att vara en tillgänglig region för alla.

När människor har goda livsvillkor och hälsan är jämlik, ökar möjligheterna till en hållbar tillväxt, utveckling och välfärd. Det innebär att Region Östergötlands olika uppdrag hänger väl ihop. Hälsa och kollektivtrafik skapar förutsättningar för regional utveckling och tvärtom. Region Östergötland behöver fortsätta skapa synergier mellan de olika uppdragen. I det arbetet blir den nya regionala utvecklingsstrategin för Östergötland vägledande.

En avgörande utgångspunkt för Region Östergötlands arbete är att resurserna används effektivt och att verksamheterna ständigt arbetar med systematisk verksamhetsutveckling. I det arbetet är internationell omvärldsbevakning, samverkan och benchmarking viktigt.

Region Östergötlands samverkan med kommunerna i länet är en annan framgångsfaktor för att främja Östergötlands utveckling. Samverkan ska bygga på öppen kommunikation och respekt för alla aktörers olika ansvar och förutsättningar. Det regionala ledarskapet förutsätter också samverkan med andra samhällsaktörer, från lokal till internationell nivå, som kan påverka Östergötlands utvecklingsförutsättningar. Ett led i det arbetet är att fullfölja intentionerna i den överenskommelse som Region Östergötland ingått med civilsamhället, vilket innebär en god grund för samverkan.

Även Sydöstra sjukvårdsregionen är en viktig plattform för samverkan. Sydöstra sjukvårdsregionen ska tillgodose invånarnas behov av hälso- och sjukvård, främja och bidra till invånarnas hälsa, främja och bidra till utveckling av hälso- och sjukvården i sjukvårdsregionen samt solidariskt hjälpa varandra. Samverkan har sin utgångspunkt i God vård och parternas gemensamma värderingar uttrycks i sju löften till invånarna som vägleder arbetet.

Grunduppdrag

Region Östergötlands uppdrag regleras till stora delar av Kommunallagen, Hälso- och sjukvårdslagen, Patientlagen, Lagen om kollektivtrafik samt Lagen om regionalt utvecklingsansvar. Denna lagstiftning är utgångspunkt för regionens grunduppdrag, mål och strategier. Grunduppdraget för nämnderna och regionstyrelsen beskrivs i reglementet. Flera strategier och planer styr, vid sidan av lagarna och målen i strategiprogrammet, den långsiktiga inriktningen i Region Östergötlands arbete. I tabeller nedan beskrivs en del av dessa.

REGIONALA STRATEGIER OCH PLANER
Utvecklingsstrategi för Östergötland*
Folkhälsostrategi för Östergötland*
Östgötakommisionen för folkhälsa - slutrapport
Kulturplan för Östergötland 2020-2023
Regional strukturbild för Östergötland
Strategi för klinisk forskning och utbildning samt hälso- och sjukvårdsutveckling för universitetssjukvården i Sydöstra sjukvårdsregionen
Regional livsmedelsstrategi Östergötland
Regional överenskommelse om samverkan mellan Region Östergötland och idéburen sektor i Östergötland
Besöksnäringstrategi Östergötland
Regionalt trafikförsörjningsprogram för Östergötland ->2030
Länstransportplan 2018-2029
Smart specialiseringsstrategi för Östergötland
Energi- och klimatstrategi för Östergötland
Bredbandsstrategi för Östergötland 2018-2025

INTERNA STRATEGIER OCH PLANER
Nära vård Region Östergötland. Omställning till en god och nära vård
Region Östergötlands digitaliseringsstrategi
Forsknings- och Utvecklingspolicy
Hållbarhetspolicy
Klimatfärdplan 2020 – 2025
Region Östergötlands internationella strategi
Delaktighet och tillgänglighet för alla. Funktionshinderpolitiskt program för Region Östergötland 2019-2023
Drivmedelsstrategi för Region Östergötland
Målbild 2040 för Region Östergötlands engagemang i regional tågtrafik
Färdplan för Region Östergötlands hållbarhetsarbete*

*Dessa strategier har beslutsdatum efter Treårsbudget 2022-2024 med fokusområden 2022. Med reservation för att namnen blir annorlunda eller att någonting inträffar i beslutsprocesserna.

3. Vision och mål för mandatperioden

I Strategiprogram 2020-2022 för Region Östergötland beskrivs vision och de politiska målen för innevarande mandatperiod (2018-2022). Målen beskriver vad Moderaterna och Kristdemokraterna har för intentioner och inriktningar under mandatperioden. Denna budget utgår från vårt framtagna strategiprogram, se bilaga 6.

Ledarskap för ett ännu bättre Östergötland

- Ansvar i en osäker tid
- Långsiktigt hållbar ekonomi
- Attraktiv arbetsgivare

Hälso- och sjukvård med hög kvalitet och tillgänglighet

- Vårdkrisen måste vändas
- Enkelt att få vård i rätt tid
- Effektiv och nära vård
- Sjukvård av hög kvalitet
- Öka digitaliseringstempot
- Bra och jämlik hälsa för alla

Ett attraktivt Östergötland

- Dynamiskt näringsliv
- Strategisk kompetenförsörjning
- Goda resmöjligheter i kollektivtrafiken
- Regional kultur som når många
- Stärkt folkhälsa genom friluftsliv och rekreation
- Attraktiv region att besöka och flytta till
- En hållbar region i framkant

4. Budgetprocess

Region Östergötlands budgetprocess grundar sig i regionens modell för verksamhetsstyrning. Verksamhetsstyrningen utgår från de mål som beskrivs i Strategiprogram för Region Östergötland (se föregående sida). Processen att ta fram treårsbudgeten med fokusområden startar med planeringsförutsättningarna som beskriver en Gap-analys utifrån målen i strategiprogrammet och andra beslutade regionala program och mål. Gap-analysen blir underlag till regiondirektörens inspel till fokusområden för nästkommande budgetår. Fokusområdena beslutas av regionfullmäktige varje år i Treårsbudget med fokusområden, som är grunden för den årliga styrningen.

Fokusområdena mynnar ut i uppdrag till regionstyrelsen och nämnderna. Regionstyrelsen har, tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden, ansvaret att göra en plan för uppdragen som formuleras i treårsbudgeten med fokusområden¹. Det görs i nämndernas och styrelsens årsplaner. Syftet med årsplanerna är att säkra att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller.

Beställningar och styrning från regionstyrelsen och nämnder lägger sedan grunden för planering för samtliga Region Östergötlands produktionsenheter. Region Östergötland har en decentraliserad organisation. Det innebär att produktionsenheterna har självständigt beslutsutrymme över sin verksamhet inom beslutade ramverk.

Förutom fokusområden innehåller budgeten också beslut om skattesats och ekonomiska ramar. I kommunallagen anges att kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning. För Region Östergötland innebär god ekonomisk hushållning att organisationen ska uppnå goda verksamhetsresultat och uppnå det finansiella målet - ett resultat på minst en procent av skatter och generella statsbidrag. Under enskilda år kan emellertid god ekonomisk hushållning vara uppfyllt trots att resultatet understiger en procent. Detta kan vara aktuellt vid tillfälliga konjunkturredgångar eller år med stora omställningskostnader.

Åtterrapportering till regionfullmäktige utifrån årets fokusområden samt nämndernas och styrelsens grunduppdrag sker som uppföljning av strategiprogrammet i arbetet med årliga planeringsförutsättningar och i delårsrapport efter augusti och årsredovisning.

Mer om Region Östergötlands styrning beskrivs i bilaga 2.

---

¹ När det gäller området regional utveckling så fokuserar den interna styrningen och uppföljningen på Region Östergötlands insatser. Det finns idag inget bra sätt att på ett enkelt sätt koppla olika insatser till tydliga styrtalet som speglar samhällets utveckling. För att följa samhällsutvecklingen används istället ett för Sveriges regioner gemensamt system kallat BRP+, ett system som på ett sammanhållet sätt mäter regional utveckling ekonomiskt, miljömässigt och socialt. Inför varje budgetprocess kommer en redogörelse göras av Östergötlands utveckling med hjälp av BRP+, i planeringsförutsättningarna.

5. Planeringsförutsättningar – sammanfattning

Det separata dokumentet Planeringsförutsättningar ger en bild av hur omvärlden ser ut, hur Östergötland förväntas utvecklas och vilka möjligheter och utmaningar Region Östergötland står inför som organisation. Dessa parametrar är viktiga att ha med i allt budget- och planeringsarbete. Planeringsförutsättningarna innehåller också gapanalyser av målen i Strategiprogram för Region Östergötland. Nedan följer en sammanfattning av huvuddragen i Planeringsförutsättningar inför budget 2022-2024.

5.1 Sammanfattning planeringsförutsättningar - omvärld

I Region Östergötlands rapport Omvärldsanalys 2019 beskrivs viktiga megatrender och trender utifrån sex olika teman. Dessa trender sammanställdes innan coronapandemins spridning. Mycket har förändrats under 2020 och 2021 och mycket tyder på att många av de omställningar som genomförts har bidragit till stora utvecklingssteg och blivit det nya normala. Det handlar inte om en återgång efter pandemin utan om en omstart. Det kommer påverka framtida trender och utveckling.

Statistiska centralbyråns befolkningsprognos från 2020 på Östergötlands demografiska fördelning pekade fortsatt mot en ökning av samtliga åldersgrupper. Personer över 65 år i länet beräknas vara 25 procent fler 2040. Denna utveckling innebär att den sysselsatta befolkningen ska försörja allt fler såväl totalt som relativt sett. Försörjningskvoten² förväntas stiga från 1,77 år 2018 till 1,83 år 2040. Skatteunderlagets utveckling under de kommande åren förväntas bli svag. Det råder dock stor osäkerhet kring den framtida utvecklingen och pandemins påverkan på ekonomin. För att klara framtida utmaningar i form av förändrad demografi, lägre skattekraftsutveckling samt nya behandlingsmetoder krävs även fortsättningsvis ett fokus på effektiviseringar i verksamheten och ett aktivt arbete med kostnadsreduceringar.

Östergötland är Sveriges fjärde största befolkningskoncentration och består av 13 kommuner. Östergötland är en del av den funktionella geografin i östra Mellansverige där Stockholm är centrum. Arbets-, utbildnings- och bostadsmarknaderna i östra Mellansverige hänger ihop. Detta ger goda förutsättningar för regionförstoring i geografin. Sjukvårdssamarbetet i sydöstra sjukvårdsregionen ger förutsättningar för den högspecialiserade vården i Östergötland.

Östergötland har under de senaste åren haft en högre regional tillväxt än rikssnittet (senaste tillgängliga siffor för 2018), däremot har näringslivets andel av bruttoregionalprodukten, BRP, minskat sedan 2000. Hur den regionala tillväxten påverkas av coronapandemin återstår att se. Antal konkurser under 2020 ligger på samma nivå som tidigare år, vilket beror på de omfattande statliga stöden under pandemin. Innan coronapandemin var jobbtillväxten stark, men liksom övriga landet har också Östergötland präglats av varsel och permitteringar i och med coronapandemin. I slutet av januari 2021 var cirka 21 000 personer arbetslösa i länet, vilket är cirka 2 000 fler än föregående år och motsvarar en ökning på 11 procent.

Folkhälsorapporten ”Har hälsan blivit bättre? – En analys av hälsoläget och dess utveckling i Östergötland” från 2019 visar att hälsan blir bättre i Östergötland, men inte för alla.

Det finns ökande skillnader i hälsa, till exempel när det gäller återstående livslängd, sjukdom, och självsattad hälsa mellan människor med olika livsvillkor. Dessa skillnader återkommer för olika mått, till exempel utbildningsnivå, men är särskilt tydlig utifrån ekonomisk situation. Samtidigt med denna utveckling ökar inkomstskillnaderna i Östergötland.

---

²Försörjningskvoten kan beskrivas som hur många i arbetsför ålder ska försörja inklusive sig själv, och beräknas som ”hela befolkningen/antalet personer 20-64 år”.

Även kollektivtrafiken har goda förutsättningar i Östergötland. Sammantaget utgör Östgötatrafikens system ett av de största i Sverige. Kollektivtrafiken i Östergötland är i nationella jämförelser mycket välfungerande med en hög marknadsandel och en hög kundnöjdhet. Östgötatrafiken ligger även i framkant vad gäller att driva den tekniska utvecklingen i branschen framåt och ta till vara digitaliseringens möjligheter. Kollektivtrafiken bedrivs fossilfritt och en stor del av stamlinjetrafiken är elektrifierad (tåg, spårvagn och elbussar). Under 2020 har kollektivtrafikens marknadsandel minskat kraftigt i hela landet på grund av coronapandemin.

I den senaste miljömålsuppföljningen konstateras det att Östergötland idag är ett län med små försurningsproblem och att utsläpp till luft minskar. Däremot finns det fortfarande problem med övergödning, förekomster av främmande arter, förekomst av miljögifter och olika förorenande ämnen, minskade grundvattennivåer samt olika hinder för den biologiska mångfalden. Enligt en framtidsanalys för klimatet i Östergötlands län som SMHI gjort (år 2015) kommer medeltemperaturen öka, värmeböljor under somrarna bli vanligare och antalet dagar med låg markfuktighet bli fler. Även årsnederbörden ökar och den största ökningen i nederbörd kommer ske främst under vinter och vår. Hälsoeffekten av värmebölja är en funktion av risk, exponering och sårbarhet. Äldre och barn är sårbara grupper vid värmebölja. Vid vattentemperatur på över 20 grader i flera dagar ökar tillväxten av vibriobakterier. Med ökad temperatur kan även smittor såsom TBE öka och smittor som inte påträffats i Sverige tidigare kan börja sprida sig i landet. Klimatförändringarna gör också pollensäsongens förlängs.

5.2 Sammanfattning planeringsförutsättningar – Region Östergötland

När coronapandemin gjorde inträde i Östergötland under våren 2020 tvingades både länets invånare och organisationer till förändringar, inte minst när det gäller ökad sjukdom och fysisk distansering. Region Östergötland agerade tidigt med flera snabba beslut. Många av de förändringar som genomfördes låg i linje med Region Östergötlands redan påbörjade strategier, där den pressade situationen bidragit till en snabbare förändringstakt. Det är av största vikt att regionen nu skapar förutsättningar för att hålla i och fortsätta denna utveckling även framåt. Pandemisituationen tvingade regionen att utveckla en enhetlig styrning över hela sjukvårdssystemet och ökad samverkan i olika kluster. Två andra områden som tagit stora kliv framåt är nära vård och digitaliseringsarbetet. Situationen under coronapandemin har varit ansträngd men Region Östergötland har samtidigt under hela perioden kunnat hantera den på ett säkert sätt. Däremot har frågor om beredskapslager aktualiserats, vilket blir en lärdom framåt att hantera tillsammans med den nationella nivån.

Region Östergötland erbjuder östgötarna vaccination mot covid-19 i den takt som vaccin levereras till Östergötland och med utgångspunkt från Folkhälsomyndighetens riktlinjer kring prioriteringar. Vaccinationsinsatsen mot covid-19 är en stor utmaning för regionen där flera mycket komplexa processer länkas samman. Det gäller allt från logistikflöden, förvaring och transporter till de vaccinerande enheternas möjlighet att ta emot vaccin och patienter samt utföra och registrera vaccinationerna. Flera olika vacciner med olika hanteringsbetingelser används samtidigt.

Nutidens och framtidens utmaningar har medfört att kraven på robusthet har ökat. Störningar i hälso- och sjukvården kan få stora konsekvenser både för individen och samhället, såväl i vardag som vid kris, höjd beredskap och krig. Robusthet är på många sätt i fokus nationellt just nu med flertalet utredningar, vägledningar och politiska analyser om ett stärkt totalförsvaret, ökad försörjningstrygghet och robusta sjukhusbyggnader. I dessa återfinns olika tidsperspektiv för uthållighet eller robusthet, där slutsatsen är att Region Östergötland bör ta höjd för längre och mer omfattande störningar på upp till tre månader. Den återupptagna totalförsvarsplaneringen kommer lyfta fram beredskaps- och säkerhetsfrågorna utifrån en kontext med höjd beredskap. Arbetet

med civilt försvar kommer ge påverkan på hela Region Östergötland, även de delar som inte är hälso- och sjukvård.

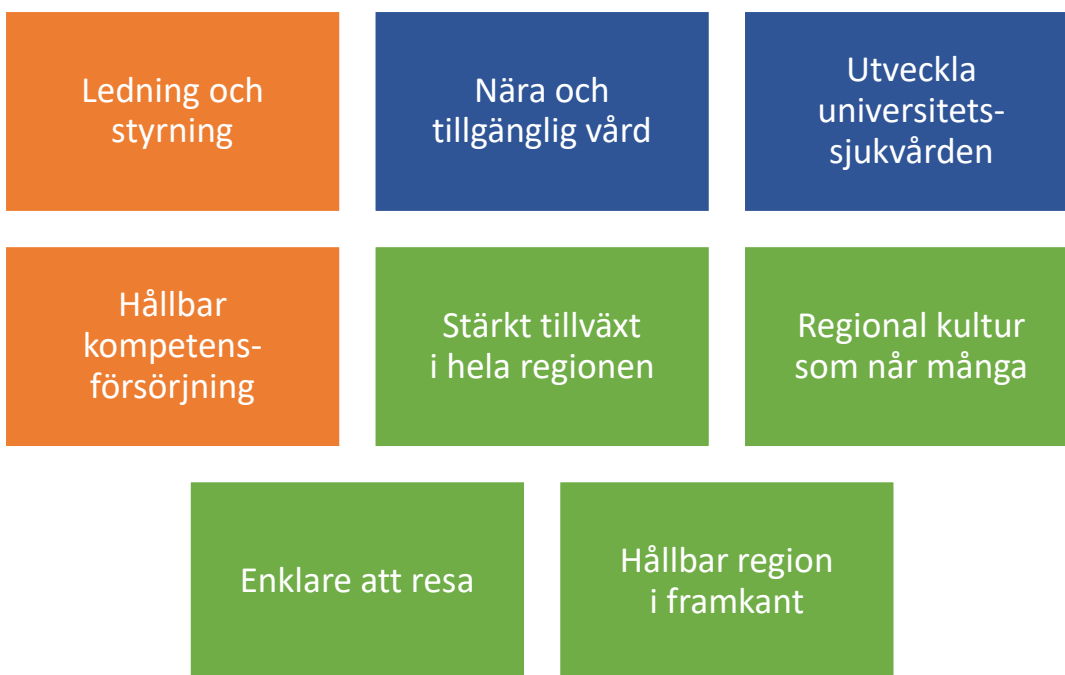
Den digitala transformationen ställer krav på att Region Östergötland fasar ut gamla strukturer och arbetssätt för att kunna uppnå de effekter som eftersträvas. Pandemin har gett digitaliseringen en rejäl skjuts framåt. Efterfrågan på digitala lösningar har ökat från både invånare och den egna organisationen. Region Östergötland behöver fortsätta ta till vara på de möjligheter som digitaliseringen skapar för att erbjuda smarta tjänster som förenklar vardagen för invånare och företag.

Antalet anställda i Region Östergötland ökar årligen. De senaste åren har den årliga ökningen legat runt 200 - 300 heltidstjänster. För några år sedan började kompetensmixen förändras mellan de större yrkesgrupperna, och kommer sannolikt att fortsätta 2022. Det kan innebära att kompetensmixen framöver kommer innehålla en något jämnare andel av andra yrkesgrupper i förhållande till den idag största gruppen sjuksköterskor. I den senaste inventeringen bedöms att utbudet av nyutbildade medarbetare kan öka genom att söktrycket och nya samarbeten med lärosäten fortsätter att öka. Men på grund av att vårduppdraget utvidgas bedöms samtidigt behoven öka, med en fortsatt stor efterfrågan av specialistutbildade medarbetare inom olika specialiteter och ett fortsatt behov av utlandsrekrytering. I SKR:s rekryteringsrapport från 2020 anges att den största ökningen av antal anställda under perioden 2019- 2029 för landets regioner till följd av demografiska förändringar och pensionsavgångar kommer att ske inom personalområdena rehabilitering, tandvård och hälso- och sjukvård, under förutsättning att ingenting övrigt förändras.

6. Fokusområden för Region Östergötland

Nedan beskrivs Region Östergötlands fokusområden för budgetåret. Fokusområdena beskriver vilka områden som är högst prioriterade för organisationen under budgetåret. Fokus på dessa områden förväntas ge störst nytta för att uppnå målsättningarna i strategiska planen. Fokusområdena arbetas fram utifrån de planeringsförutsättningar som tas fram inför varje budgetprocess. Nedan ges en överblick av fokusområdena för året 2022. Beskrivning av dem följer sedan.

Fokusområde 1 – Ledning och styrning

I mer än ett år har i stort sett all verksamhet inom Region Östergötland inriktats på att hantera covid-19-pandemin. Även om vi nu, tack vare vaccineringen, ser ljuset i tunneln är utvecklingen framåt osäker. Det som står klart är att pandemin och dess långsiktiga effekter på hälso- och sjukvården, kollektivtrafiken och samhällsekonomin kommer att prägla hela budgetperioden.

Krisberedskapen har i allra högsta grad satts på prov under pandemin. Det är av stor vikt att säkerställa att planering av det civila försvaret genomförs i enlighet med tidigare fattade beslut, men även utreda hur regionens krisberedskap kan stärkas inför kommande kriser inom alla regionens ansvarsområden.

Redan innan Coronapandemin befann sig Region Östergötland i ett besvärligt läge, med rekordstora ekonomiska underskott, växande värdköer och där våra tre sjukhus halkat ned i ranking över landets bästa sjukhus. Den utvecklingen måste vändas.

För att kunna upprätthålla en god verksamhet krävs en långsiktigt hållbar ekonomi. En ekonomi som är hållbar över tid präglas av medvetna beslut om anpassningar för att möta framtida förändringar. Region Östergötland har under flera år haft en allt för hög kostnadsutveckling i förhållande till intäkterna. Den politiska ledningen behöver ha ett tydligt uppföljnings- och redovisningssystem för att bättre kunna följa och analysera både verksamhetsutveckling och ekonomi.

Coronapandemin har också, på den positiva sidan, medfört en kraftfull innovationsutveckling i den svenska hälso- och sjukvården. Digitaliseringen har tagit stora kliv framåt, vilket visar att det finns en enorm potential som inte har nyttjats. Digitala verktyg och digitala vårdbesök ska vara en naturlig och integrerad del av hälso- och sjukvården, där individens behov står i fokus istället för organisationens. Digitalisering innebär stora möjligheter till kvalitetsförbättringar och effektiviseringar i hälso- och sjukvård, men kräver också säkra anpassningar av styrsystemet.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2022:

Uppdrag	Uppdrag till:
Genomföra utvecklingsarbete för att anpassa sjukvårdens lokaler och framtida fastighetsinvesteringar i syfte att bättre möta morgondagens utmaningar och utveckling utifrån de mål och strategier som regionen fastställt.	RS
Säkerställa att planering av det civila försvaret genomförs i enlighet med tidigare fattade beslut av regionstyrelsen samt genomföra en utredning av hur regionens krisberedskap kan stärkas inför kommande kriser inom alla regionens ansvarsområden.	RS
Utveckla ett tydligt uppföljnings- och redovisningssystem till den politiska ledningen för att bättre kunna följa och analysera både verksamhetsutveckling och ekonomi.	RS
Utarbeta en långsiktig plan och organisation för att stärka sjukvårdens kvalitet i Region Östergötland med målet att alla sjukhus i Östergötland ska rankas bland de bästa i Sverige.	HSN RS

Utveckla en struktur för implementering, uppföljning och finansiering kopplat till det nationella systemet för kunskapsstyrning av hälso- och sjukvården.	HSN RS
Inrätta tydliga stödstrukturer till vårdverksamheter på olika nivåer för att utveckla vårdprocesser, vårdflöden och nya arbetssätt för att stödja en vård på lägsta effektiva vårdnivå.	RS
Starta ett utvecklingsarbete för att minska antalet administrativa arbetstimmar till förmån för patientfokuserat arbete, motsvarande det projekt som genomfördes i Östergötland i början av 2000-talet under namnet ”10 upphöjt till 6”.	RS
Ta fram en strategi för att den politiska ledningen långsiktigt ska kunna prognostisera, prioritera, organisera samt följa upp användningen av läkemedel.	HSN RS
Genomföra en allmän översyn av principerna, regelverk och nivån på avgifterna inom hälso- och sjukvården, inklusive sjukresor.	HSN
Ta fram konkreta handlingsplaner utifrån regionens digitaliseringsstrategi.	RS
Uppdatera och utveckla Region Östergötlands digitaliseringsstrategi.	HSN RS
Arbeta för öppna gränssnitt och ta fram en strategi för stora datamängder (big data) i tillämpliga områden.	RS
Fortsätta skapa förutsättningar och en testmiljö för forsknings- och utvecklingsprojekt relaterade till AI, robotisering och IoT.	RS
Utarbeta en innovationsstrategi som inbegriper sökbara medel för förändringsprojekt.	RS

Styrtal – Fokusområde 1

- Rankingnivå för respektive sjukhus i Dagens Medicin årliga mätning (US plats 1-2, ViN plats 1-10, LiM plats 1-5)
- Antal administrativa timmar till förmån för patientfokuserat arbete ska minska
- Antal AI-baserade beslutsstöd ska öka
- Antal öppna datakällor och API:er ska öka

Fokusområde 2 – Nära och tillgänglig vård

Under en längre tid, långt innan Coronapandemins inträde, har vårddköerna vuxit sig långa inom flera områden i Region Östergötland. Det handlar om allt från cancerpatienter som skickas till andra regioner för att få den så livsnödiga vård som de behöver, till barn och unga som är i behov av psykiatrisk vård där varje dag av väntan ofta innebär stort lidande både för barnet och familjen runtomkring. Det är en negativ utveckling som behöver brytas, därför krävs en generalplan för tillgänglighet som syftar till att kraftigt minska köerna till vården.

För att sjukvården ska kunna möta de demografiska förändringarna, använda kompetensen och andra resurser på rätt sätt och samtidigt klara medborgarnas krav och förväntningar behöver vården komma närmare medborgarna. Primärvården spelar här en central roll i att koordinera och samordna vården runt den enskilde patienten, men också genom att genomföra ett eget innovations- och utvecklingsarbete för att bättre möta morgondagens utmaningar.

Inom ramen för Nära vård är utvecklingen av vårdcentrum är en viktig del. Att hitta bra samverkansformer mellan olika aktörer som sätter den enskilda människans behov i fokus behövs inom många delar av vården. Det ska vara självklart och naturligt att de privata verksamheterna, men också de ideella organisationerna, har en plats i både vården och omsorgen. Därför är det viktigt att det perspektivet tydligt finns med även när man utvecklar nya vårdmodeller och samverkanstrukturer som vårdcentrum är. Det är också viktigt att dessa aktörer finns med redan i planering av nya modeller och arbetssätt.

Nära vård handlar också om att utveckla mobila team, avancerad hemsjukvård, den kommunala omsorgen och hemsjukvården, digitala tjänster, stöd till avancerad egen vård och olika typer av nära mottagningar så som och äldre- och ungdomsmottagningar. Här gäller det att säkerställa att både ersättningsystem och informationssystem är utformade för att möjliggöra och stimulera till vård på den mest effektiva omhändertagandenivån.

Det preventiva arbetet i alla delar av vården är av stor vikt för bättre hälsa. Det ska därför tas fram en samlad strategi för att stätta nytt fokus på det arbetet, som bland annat ska inkludera forskning och uppföljning, förändrade arbetssätt och samverka med det civila samhället till användning av data och AI för att bättre identifiera riskgrupper och riskpatienter.

För att skapa en bättre kontinuitet för barn och unga bör ansvaret för skolhälsovården, som fortsatt ska finnas på plats på skolorna, överföras till Region Östergötland, som då får hälso- och sjukvårdsansvaret för alla barn- och unga under hela uppväxttiden.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2022:

Uppdrag	Uppdrag till:
Utarbeta en generalplan för tillgänglighet i vården för perioden 2022-2024.	HSN
Utred Region Östergötlands fristående vårdlots framtida roll och organisatoriska placering, för att utveckla och stärka dess funktion inom hälso- och sjukvården.	RS
Utreda förutsättningarna för att införa vårdval inom olika delar av specialistsjukvården i syfte att öka tillgängligheten för patienterna.	HSN

Genomföra ett innovations- och utvecklingsarbete i syfte att skapa tydliga strukturer och incitament för att utveckla och införa en mångfald av digitala tjänster och göra dessa tillgängliga för alla östgötar.	HSN RS
Genomföra en översyn av regelverket och ersättningssystemet inom vårdval primärvård samt utreda förutsättningarna för att inför ett kompletterande vårdval för digitala utförare som inte är etablerade inom vårdval primärvård.	HSN RS
Involvera både privata vårdgivare och ideella organisationer i arbetet med utveckling av vårdcentrum som är anpassade utifrån kommunernas demografiska villkor och med hänsyn till invånarnas behov.	HSN RS
Utveckla ersättningssystemen för att stimulera önskvärd utveckling och entreprenörskap mot jämlik vård, möjlighet till alternativa eller lokala lösningar samt att vården ges på den mest effektiva omhändertagandeni-vån.	HSN
Utveckla ersättningssystemet för att säkerställa en god läkarmedverkan i den kommunala omsorgen inkl. korttidsplatser.	HSN
Ta fram förslag på hur Region Östergötland konkret kan främja generat-ionsväxling för att underlätta omställning till nära vård.	RS
Följa upp antalet SIP:ar som upprättas mellan Region Östergötland och andra huvudmän samt att dessa uppfyller lagens intentioner samt gäl-lande riktlinjer och överenskommelse.	HSN
Följa upp implementeringen av särskilda mottagningar för äldre, med särskilda komplexa vårdbehov, inom primärvården.	HSN
Inrätta en forskningsfond i samverkan mellan regionen, kommunerna i Östergötland samt eventuella andra aktörer, i syfte att forska om och ut-veckla insatser för att stärka den nära vården och underlätta övergångar mellan olika vårdgivare.	HSN RS
Fullfölja den planerade samordningen av gemensamma dokumentat-ionssystem (Cosmic) med kommunerna i Östergötland.	RS HSN
Breddinföra modeller för egenmonitorering och hemmonitorering för framför allt patienter med kroniska sjukdomar.	HSN
Ta fram en samlad strategi för det preventiva och hälsoförebyggande ar-betet som inbegriper bland annat användning av digitala verktyg och AI samt forskning och uppföljning, förändrade arbetssätt och samverkan med det civila samhället.	RS HSN TSN RUN
I samverkan med kommunerna ansöka hos regeringen om att Östergöt-land ska bli ett pilotlän för att överföra huvudmannskapet för elevhäl-san till regionen.	HSN
Utveckla ett integrerat mottagande för stöd till drabbade av våld i nära relation eller av sexuellt våld, genom såväl intern som extern myndig-hetssamverkan och samverkan med civilsamhället.	HSN RS
Införa avgiftsfri TBE-vaccination för 3-19-åringar.	HSN
Utreda förutsättningar för införandet av ett vårdval för offentligt finan-sierade vaccinationer som ett komplement till vaccinationsuppdraget inom vårdval primärvård.	HSN
Säkerställa att patienterna ges information och möjlighet till en fast läkarkontakt utifrån behov.	HSN RS

I samverkan mellan primärvården, ambulanssjukvården, kommunernas hemsjukvård och specialistsjukvården utveckla mobila insatser för bedömning och vård nära brukarna och i hemmet.	HSN
Öka antalet medarbetare som forskar inom primärvården.	HSN RS

Styrtal – Fokusområde 2

- Att Region Östergötland klarar samtliga målnivåer enligt regeringens överenskommelse med SKR för bättre tillgänglighet (kömiljarden).
- Antal läkarbesök i den kommunala omsorgen ska öka
- Samtliga vårdcentraler i Östergötland ska ha etablerat särskilda mottagningar för äldre med särskilda komplexa vårdbehov.
- Antal patienter som använder egenmonitorering m.m. ska öka
- Patienternas helhetsintryck i årets nationella patientenkäter ska öka (andelen positiva svar i dimensionen Helhetsintryck).
- Andel unika patienter som har besökt vården och tillfrågats om levnadsvanor under den senaste tolv månadersperioden ska öka (som har registrerats i journalen).
- Andel patienter som får digital KBT-behandling, av alla som får KBT-behandlingar, ska öka.
- Samtliga 40 och 50-åringar ska erbjudas hälsosamtal 2022.
- Oplanerade återinläggningar inom 30 dagar för patienter 80+ år ska minska.
- Antal vård dagar per månad för utskrivningsklara patienter ska minska.
- Antalet patienter med individuella planer ska öka.
- 55 procent av befolkningen ska ha en fast läkarkontakt.
- 80 procent av boende på SÄBO ska ha en fast läkarkontakt.
- Antal vetenskapliga sakkunniggranskade (peer review) publikationer som utgår från primärvården ska öka.
- Samtliga primärvårdsenheter och specialistmottagningar ska erbjuda digitala besök.

Fokusområde 3 – Utveckla universitetssjukvården

Utvecklingen av universitetssjukvården är helt nödvändig för att kunna möta nivåstruktureringen av den högspecialiserade vården. Den etablerade samverkan inom sydöstra sjukvårdsregionen mellan Region Östergötland, Region Kalmar län och Region Jönköpings län är viktig för att tillgodose regioninvånarnas behov av högkvalitativ vård och för att utveckla hälso- och sjukvården. Men det krävs också ett nära samarbete med akademien och andra relevanta aktörer för att kunna skapa en mer heltäckande och övergripande strategi för hur Region Östergötland fortsatt ska ha en universitetssjukvård i världsklass. Regionen ska verka för att få fler nationella uppdrag inom ramen för nivåstrukturering av högspecialiserad vård inom strategiskt viktiga områden.

En stark forskning och utveckling är nödvändig för att kunna möta framtida sjukvårdsutmaningar och tillhandahålla en säker och modern sjukvård för medborgarna. Region Östergötland ska, i samverkan med Linköpings universitet, vara en attraktiv forskningsmiljö som integrerar forskningsresultat i den kliniska vardagen och skapar mervärde för medborgare, patienter och medarbetare.

Klinisk forskning förbättrar möjligheterna att ge god hälso- och sjukvård och utgör en helt nödvändig länk i kedjan att ta fram och tillämpa nya vetenskapliga rön till nytta för patienten. Klinisk forskning i Region Östergötland ska utgöra en integrerad del av hälso- och sjukvården, och verksamheten måste utformas så att goda förutsättningar skapas för medarbetarna att bedriva forskning. Andel patienter som deltar i kliniska forskningsstudier behöver öka.

Coronapandemin har gjort att mycket forskning, som inte har med covid-19 att göra, har satts på vänt. Det är av stor vikt att komma igång och arbeta för att minska den uppkomna forskningskulden samt att avsätta forskningsmedel används enligt plan.

Under de senaste åren har det tagits en rad initiativ för att utveckla det psykiatriska vårdområdet. Dock saknas idag den samsyn som skulle behövas mellan politik, verksamhet, akademi samt patient- och brukarorganisationer för att få verklig kraft i arbetet. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska därför göra en samlad översyn av uppdrag och resursbehov för att utveckla vården och forskningen inom det psykiatriska vårdområdet på lång sikt.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2022:

Uppdrag	Uppdrag till:
Uppdatera och utveckla nuvarande USV-strategi i syfte att skapa en mer heltäckande och övergripande strategi för hur Region Östergötland fortsatt ska ha en universitetssjukvård i världsklass. Arbetet ska ske i samverkan med Sydöstra sjukvårdsregionen, akademien och andra relevanta aktörer.	RS
Aktivt verka för att Universitetssjukhuset i Linköping tilldelas tillstånd för nationella vårdenheter inom högspecialiserad vård inom strategiskt viktiga områden.	RS
Arbeta för att regionens universitetssjukvårdsenheter håller en hög kvalitet samt att Region Östergötland kommer väl ut i den nationella utvärdering av universitetssjukvården som ska genomföras 2022.	RS

Verka för att klinisk forskning ska vara en integrerad del av hälso- och sjukvårdsuppdraget, i så väl privat som offentlig regi, samt utifrån detta ingå i verksamhetsplaneringen och uppföljningen.	HSN RS
Arbeta för att minska den uppkomna forskningsskulden samt tillse att avsatta forskningsmedel används enligt plan.	RS
Genomföra insatser för att andelen kliniska prövningar samt andel patienter som ingår i en klinisk studie ska öka.	RS
Göra en samlad översyn av uppdrag och resursbehov för att utveckla vården och forskningen inom det psykiatriska vårdområdet på lång sikt. Översynen ska ske i nära dialog mellan politik, offentlig och privat verksamhet, fackliga företrädare, universitetet samt patient- och brukarorganisationerna.	HSN

Styrtal – Fokusområde 3

- Antalet tillstånd för nationella vårdenheter inom högspecialiserad vid Universitetssjukhuset i Linköping ska öka.
- Antalet kliniska prövningar ska öka
- Andel patienter som ingår i en klinisk studie ska öka

Fokusområde 4 – Hållbar kompetensförsörjning

Region Östergötland ska vara en attraktiv arbetsgivare där många vill arbeta, studera och forska. Regionens attraktivitet som arbetsgivare är av avgörande betydelse för att möta behovet av kompetens i dag och framöver.

Ett väl fungerande ledarskap är nyckeln till en väl fungerande organisation. Region Östergötland har sedan länge ett väl utvecklat arbete med ledarskapsutbildningar och stöd till chefer och ledare, men det behöver utvecklas och samlas tydligare. De stora förändringar som Region Östergötland har genomgått, både genom att just bli en region, men också all den förändring som sker i vården kräver ett gemensamt fokus på ledarskap i hela organisationen.

Hållbar kompetensförsörjning är en av de största utmaningarna för Region Östergötland. För att vara en attraktiv arbetsgivare behöver regionen fokusera både på att tillvarata och behålla befintlig personal och samtidigt arbeta för att attrahera nya medarbetare. Regionens ska systematiskt följa upp både antal medarbetare som väljer att lämna Region Östergötland och varför, i syfte att bli en bättre arbetsgivare.

Vi behöver säkerställa att fler ST-läkare stannar inom Region Östergötland efter avslutad utbildning, men också tillse att regionen bär sin andel av AT-tjänsterna i jämförelse med landet som helhet och att det finns en god planering för hur BT-tjänsterna ska införas. Att satsa på våra äldre och erfarna medarbetare som mentorer för de yngre mer oerfarna, är en viktig del i att kunna behålla kunniga medarbetare, att värna och öka kontinuiteten inom sjukvården.

Region Östergötland ska tillvarata medarbetarnas idéer, uppmuntra till ansvarstagande och skapa delaktighet. Delaktighet bidrar till förståelsen för utvecklingsprocesser och för vad som krävs av var och en för att uppnå mål och arbeta för ständiga förbättringar. Delaktighet är nödvändigt för såväl medarbetarnas välbefinnande, som organisationens effektivitet.

Det finns en trend som visar på att hot och våld från patienter och anhöriga ökar, vilket är en allvarlig utveckling som måste brytas. Aktiva insatser ska genomföras för att minska risker för hot och våld i arbetsmiljön för regionens medarbetare.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2022:

Uppdrag	Uppdrag till:
Genomföra insatser för en hållbar arbetsmiljö i samverkan med de fackliga parterna.	RS
Öka attraktiviteten för specialistutbildningar för sjuksköterskor och undersköterskor. Region Östergötland ska fortsätta utvecklingen och användningen av avancerade funktioner för sjuksköterskor.	RS
Utveckla ett samlat ledarskapsprogram för hela regionen i syfte att skapa verktyg för ett samlat agerande för att nå uppsatta mål för Region Östergötland.	RS
Ta fram en handlingsplan för att bättre ta tillvara senior kompetens inom regionen, exempelvis genom mentorprogram, handledning med mera.	RS

Göra en analys av hur bemanningssituationen i hela vårdsektorn, inklusive de privata utförare som arbetar på uppdrag av regionen, ser ut i ett tioårsperspektiv.	HSN RS
Förnya handlingsplanen om nyttjande av bemanningsföretag.	RS
Säkerställa att fler ST-läkare stannar inom Region Östergötland efter avslutad specialistutbildning.	RS
Tillse att Region Östergötland bär sin andel av AT-tjänsterna i jämförelse med landet som helhet.	RS
Tillse att Region Östergötland har en god planering för hur BT-tjänsterna ska införas.	RS
Uppdatera och utveckla konceptet ”från student till docent” för att säkerställa en god kompetensförsörjning och en hög forskningsnivå i regionens hela verksamhet inte bara hälso- och sjukvård.	RS
Öka innovationskraften och innovationsförmågan hos regionens medarbetare genom ett aktivt stöd exempelvis genom ”Test och innovation” och andra relevanta stödstrukturer inom regionen.	RS
Göra en översyn av arbetet med uppgiftsväxling och bidra till spridning av goda exempel mellan regionens verksamheter.	RS
Genomföra aktiva insatser för att minska risker för och effekter av hot och våld eller trakasserier i arbetsmiljön för regionens medarbetare.	RS
Fortsatt utveckling av schematidsmodeller för ett hållbart arbetsliv och möjlighet till återhämtning under arbetspassen.	RS
Utreda möjligheter och förutsättningar för distansarbete inom Region Östergötland, med utgångspunkt i att distansarbete kommer vara ett av flera arbetssätt framöver.	RS
Systematiskt följa en sammanställning av de uppföljningssamtal som hålls med medarbetare som lämnar Region Östergötland i syfte att utveckla och förbättra verksamheten.	RS

Styrtal – Fokusområde 4

- Medarbetarnas upplevelse av engagemang och motivation ska öka (värdet på Hållbart medarbetarengagemang – motivation, HME-index, i medarbetaruppföljningen).
- Antal ST-läkare som stannar inom Region Östergötland efter avslutad specialistutbildning ska öka.
- Region Östergötland ska bära sin andel av AT-tjänsterna i jämförelse med landet som helhet.
- Antal innovationsprojekt ska öka
- Antalet medarbetare som varit frånvarande 6 tillfällen eller mer under senaste 12-månadersperioden ska minska.
- Andel undersköterskor och sjuksköterskor med specialistutbildning i Region Östergötland ska öka.
- Medianlönen för specialistutbildade sjuksköterskor och undersköterskor ska öka.
- Kostnader för bemanningsföretag ska minska i förhållande till 2021, med ambitionen att vara mindre än 2 procent av personalkostnaderna när situationen efter pandemin stabiliserats.
- Andel medarbetare över 65 år ska öka.

Fokusområde 5 – Stärkt tillväxt i hela regionen

Ett dynamiskt och välmående näringsliv är en grundsten för en attraktiv region. Det är genom fler och växande företag som fler jobb växer fram. Genom en välfungerande tillväxt kan vi också satsa ytterligare resurser på välfärd, vilket ökar tryggheten och livskvaliteten.

Kompetensförsörjning är en grundförutsättning för en bra näringslivsutveckling. Gymnasieskolan matchar idag inte utbildning och kompetens med det behov som finns på arbetsmarknaden. Vi ser därför behovet av att regionalisera gymnasieskolan för att ta ett helhetsgrepp vad gäller utbud av utbildningsplatser.

Det är också viktigt att Region Östergötland tar till sig de utmaningar och möjligheter som finns för att utveckla näringslivet efter vad näringslivet behöver, och inte vad vi tror att det behöver. Därför vill vi genom regionens plattform för näringslivsutveckling, East Sweden Business Region, initiera ett arbete för att mäta näringslivsklimatet regionalt.

Arbetet med Life Science-strategin och Life Science-noden East Sweden MedTech är viktigt att nyttja den kunskap och kompetens som finns inom hälso- och sjukvårdsområdet i regionen. Men även de starka miljöer som finns exempelvis inom digitalisering och Artificiell intelligens, både vid universitetet och i näringslivet. Möjligheterna för att utveckla både befintliga och nya företag inom Life Science-området är stora i länet.

Vi lever i en tid då samhället ställer om genom digitalisering och globalisering. Men globaliseringen innebär även en ökad aktivitet av industrispionage från främmande makt. Region Östergötland ska därför utveckla gemensamma arbetsformer i syfte att förebygga stöld av immateriella tillgångar hos företag och institutioner samt utreda möjligheten att göra datasäkerhet till ett av Östergötlands styrkeområden inom smart specialisering.

I syfte att stärka besöksnäringen i Östergötland ska Region Östergötland utveckla samverkan med Region Kalmar län och större besöksmål i Östergötland och norra Småland, för att förbättra möjligheten att för exempelvis barnfamiljer att förlägga semesterresa till vårt gemensamma geografiska område.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2022:

Uppdrag	Uppdrag till:
Verka aktivt för näringslivets återhämtning efter pandemin.	RUN
Ta fram säkra, effektiva och tillförlitliga metoder att mäta näringslivsklimatet regionalt.	RUN
Uppföljning av hur den höjda regionskattenivån har påverkat den regionala tillväxten samt utreda hur den regionala skattesatsen kan användas för att främja den regionala tillväxten.	RS
Med hjälp av regionens life science-nod East Sweden Med Tech möjliggöra för fler innovativa företag att etableras och växa i Östergötland.	RS
I samverkan mellan regionens plattform för näringslivsutveckling, East Sweden Business Region, och Region Östergötlands egen verksamhet,	RUN RS

utveckla gemensamma arbetsformer i syfte att förebygga stöld av immateriella tillgångar hos företag och institutioner.	
Utreda möjligheten att göra datasäkerhet till ett av Östergötlands styrkeområden i samband med uppdateringen av strategin för smart specialisering.	RUN
Intensifiera arbetet för att tillgången till infrastruktur i form av bredband och mobila nät ska nå målen i den regionala bredbandsstrategin.	TSN
Göra en regional kraftsamling, tillsammans med aktörerna inom Regionalt Kompetensforum, för fler utbildningsplatser inom yrkeshögskolan i Östergötland.	RUN
Ansöka hos regeringen, i samverkan med Östergötlands kommuner, om att vara försöksregion för att regionalisera gymnasieskolan.	RUN
Verka för att entreprenörskap blir ett gymnasiegemensamt ämne, d.v.s. ingår i kursplanen vid samtliga nationella gymnasieprogram, i samverkan med Östergötlands kommuner.	RUN
Verka för fler praoplatser/praktikplatser för unga inom bristyrken, via samverkan inom East Sweden Business Region (ESBR).	RUN
Stärka möjligheter till validering av odokumenterad kunskap.	RUN
Följa och utvärdera arbetet med åtgärdsförslagen i rapporten "Platsutveckling för Östergötland med fokus på landsbygder" (TSN 2020-09-24).	TSN
Utveckla samverkan med Region Kalmar län och större besöksmål i Östergötland och norra Småland för att stärka besöksnäringen.	RUN

Styrtal – Fokusområde 5

- Östergötland ska förbättra sin position i befintliga mätningar av näringslivsklimat regionalt och lokalt.
- Antalet företag inom life science-området ska öka.
- Tillgång till bredband och mobila nät i Östergötland ska nå målen i den regionala bredbandsstrategin.
- Antalet utbildningsplatser inom yrkeshögskolan i Östergötland ska öka.

Fokusområde 6 – Regional kultur som når många

Region Östergötlands uppdrag är att göra konst och kultur tillgängligt för så många östgötar och besökande som möjligt. Principen om armlängds avstånd mellan politik och kultur respekteras och de nationella kulturpolitiska målen eftersträvas.

Som finansär av länets främsta kulturinstitutioner och delar av det fria kulturlivet i Östergötland är Region Östergötland en viktig aktör. Att ta del av kulturlivet, som publik eller genom eget utövande, är för många en väsentlig del i den personliga utvecklingen. I syfte att få fler besökare till våra regionala kulturinstitutioner föreslås införandet av ett mer flexibelt biljettsystem, t.ex. genom studentbiljett, ungdomsbiljett, differentierade priser beroende på placering i konsertsal eller teatersalong.

Östergötland har en intressant historia och ett rikt kulturarv. För att bevara detta för kommande generationer bör Region Östergötland utreda möjligheten att inkludera fler delar av kulturarvet, t.ex. Sancta Birgitta Klostermuseum och Slotts- och domkyrkomuseet, som delar av Östergötlands Museum, i likhet med Smedstorp Dubbelgård, Öna och Löfstad slott.

Under 2022 ska en inventering av scener i Östergötland göras i syfte att möjliggöra större spridning av regional kultur i hela regionen. Det är även viktigt att våra kulturinstitutioner tar tillvara den digitala utvecklingen som skett under pandemin, för att fortsätta nå ut till fler.

En utvecklad samverkan mellan regional kultur och näringslivet kan förstärka kreativiteten hos båda samt öka användningen av regionala kulturinstitutioner för näringslivets behov av såväl interna som externa arrangemang.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2022:

Uppdrag	Uppdrag till:
Verka aktivt för kulturlivets återhämtning efter pandemin.	RUN
Möjliggöra ett mer flexibelt biljettsystem för regionala kulturinstitutioner, i samverkan med institutioner och övriga huvudmän.	RUN
Utreda möjligheter och förutsättningar att inkludera fler delar av det östgötska kulturarvet som del av Östergötlands Museum.	RUN
Inventera scener i Östergötland.	RUN
Verka för utvecklad samverkan mellan regional kultur och näringsliv.	RUN
Verka för att den pågående utredningen om samgåendet mellan Östgötamusiken och Scenkonst Öst blir verklighet.	RUN

Styrtal – Fokusområde 6

- En utredning om möjligheter och förutsättningar att inkludera fler delar av det östgötska kulturarvet, som delar av Östergötlands Museum, tillsätts och avger slutrapport med förslag under 2022.
- Ett mer flexibelt biljettsystem införs på regionala kulturinstitutioner till säsongen 2022-2023.
- En inventering av scener i Östergötland genomförs och rapport presenteras första halvåret 2022.

Fokusområde 7 – Enklare att resa

Region Östergötland ska verka för att ändamålsenliga och hållbara transport- och kommunikationslösningar utvecklas och upprätthålls i Östergötland. Regionens roll som länsplaneupprättare, kombinerat med möjligheterna att främja samverkan kring rumslig planering, ger förutsättningar att påverka utbyggnad av infrastrukturen för person- och varustransporter i regionen. En central uppgift är att verka för god nationell infrastruktur inom regionen, samt att nationell, regional och lokal infrastruktur utgör ett system som på bästa sätt motsvarar regionens behov.

En väl fungerande kollektivtrafik i hela länet, där närtrafiken kompletterar den linjelagda trafiken, är avgörande för att klara av de mål som finns när det gäller klimat, luftkvalitet och hållbar regional tillväxt. Kollektivtrafiken ska utformas för att underlätta i vardagen och möta behoven i ett växande län. Ökade biljettintäkter är nödvändigt för att finansiera kollektivtrafiken. Det behöver därför bli enklare både att resa och att köpa biljetter. Det kommer även krävas insatser för en snabb återhämtning av antalet resenärer i kollektivtrafiken när pandemin och restriktionerna upphör.

För att en större andel av länets invånare ska välja kollektivtrafik istället för bil krävs ett aktivt och intensifierat arbete de kommande åren med att utveckla och förbättra kollektivtrafiken och att påverka medborgarna att välja kollektivtrafik eller andra hållbara färdmedel för sitt resande.

Region Östergötland har det ekonomiska och beslutsmässiga ansvaret för kollektivtrafiken. Samtidigt utförs trafiken i kommunerna. Det är därför av stor vikt att det finns en bra process, inte allra minst politiskt, när nya trafikupplägg planeras. Regionen och kommunerna behöver även därutöver löpande ha en konstruktiv dialog om vad kollektivtrafiken finns till för och vilka mål och ekonomiska medel som står till förfogande. Det grundas bland annat i regionfullmäktiges beslut om till exempel Regionalt Trafikförsörjningsprogram och tilldelade budgetmedel.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2022:

Uppdrag	Uppdrag till:
Förbereda insatser för en snabb återhämtning av antalet resenärer i kollektivtrafiken när pandemin och restriktionerna upphör.	TSN
I nuvarande nationella infrastrukturplan särskilt bevaka och driva på byggstart för Ostlänken och förbifart E22 i Söderköping.	TSN
Initiera och ta upp med Trafikverket lämpliga åtgärder kring E4 Linköping-Norrköping när det gäller trafiksäkerhet och effektivare trafikflöden i avvaktan på beslut om genomförande av utökande av sträckan till sexfilig motorväg.	TSN
Bevaka framdrivningen av utbyggnad av väg 50 norrut mot E 20 och dubbelspåret mot Hallsberg (långsiktigt mål är att allt ska vara färdigbyggt senast 2029).	TSN
Följa upp och utvärdera det nya betalssystemet och betalfunktionerna i kollektivtrafiken.	TSN
Genomföra utredningen om att införa reklam på och i fordonen i kollektivtrafiken.	RS TSN
Tillsammans med andra aktörer arbeta med utveckling av mobilitetssystem som kan komplettera den allmänna och särskilda kollektivtrafiken och närtrafiken.	TSN

Initiera ett arbete, i samverkan med Östergötlands kommuner, för att öka samordningen av skolresor för grundskola och gymnasieskola.	TSN
Utveckla samarbetet med kommunerna när det gäller samordning av alla samhällsbetalda resor, såsom kollektivtrafik, skolskjuts, sjukresor och färdtjänst.	TSN
Följa upp och utvärdera den nya arbetsprocessen när nya trafikupplägg ska upphandlas där politiken i berörda kommuner och Region Östergötland nu involveras i ett tidigare skede.	TSN
Analysera och eventuellt förändra regionens styrning av Östgötatrafiken.	TSN RS
Genomföra informationsinsatser om kollektivtrafiken och Närtrafiken tillsammans med kommunerna.	TSN

Styrtal – Fokusområde 7

- Kundnöjdheten med det nya biljettsystemet i kollektivtrafiken ska vara minst lika hög som med det tidigare systemet.
- Möjligheten för gymnasieelever att kunna använda kollektiva färdmedel till och från sin utbildningsplats ska öka.
- I december 2022 presentera en statusrapport på läget med infrastrukturprojektet Ostlänken, E22 i Söderköping och riksväg 50 /järnväg norrut mot Hallsberg.

Fokusområde 8 – Hållbar region i framkant

Hållbarhetsperspektivet ska genomsyra hela Region Östergötlands arbete och verksamheter. Det handlar om en balans mellan miljöhänsyn, ekonomi och sociala frågor. Region Östergötland ska vara ett föredöme i miljöarbetet, bland annat genom att minska vårt avfall och genom hållbara investeringar och byggnationer, med positiva effekter för regionens ekonomi och miljö.

Region Östergötland ska stödja satsningar som främjar produktion av fossilfri energi, vilket gör vår region mer robust mot förändringar i omvärlden. Det skapar i sin tur goda livsvillkor även för framtiden. FN:s Agenda 2030 ska vara vägledande i Region Östergötlands hållbarhetsarbete.

Elanvändningen kommer att öka kraftigt de kommande åren, särskilt i städer och tätorter. Elektrifieringen av transportsektorn som påbörjats kommer att accelerera och elbehovet förväntas öka även i många andra sektorer, inte minst inom tillverkningsindustrin. Utvecklingen är önskvärd för att reducera utsläpp av växthusgaser, men leder även till att fler använder mer el samtidigt. Region Östergötland ska därför genomföra en SWOT-analys över tillgång på el och överföringskapacitet med fokus på näringslivets och invånarnas nuvarande och framtida behov i Östergötland. Vår välfärd, jobb och konkurrenskraft är beroende av att vi har en fungerande energitillförsel till konkurrenskraftiga priser.

En bra och jämlik hälsa är en av de viktigaste faktorerna för hållbar tillväxt, utveckling och välfärd. Omvänt finns ett samband genom att människors hälsa påverkas positivt om det finns möjlighet till bra utbildning och egen försörjning för alla. Sjukvården har här en särskilt viktig roll att förbygga ohälsa genom råd och information. Därutöver måste vården och omsorgen vara sammanhållna för att individen ska vara medskapare i sin hälsoutveckling i syfte att stärka den enskildes egenmakt över sin egen hälsa och sjukdom.

För att skapa en god hälsa och livskvalitet gäller det att vården ger samma chanser till alla, oavsett var man bor eller vem man är. Idag finns skillnader exempelvis i behandlingsmetoder, förskrivning av läkemedel och tillgänglighet. Genom att vården och regionen tydligare följer upp, analyserar och agerar kan dessa onödiga skillnader minska och fler få chansen till en god hälsa och livskvalitet.

I slutet av 2019 antogs Energi- och klimatstrategi för Östergötland. Under hösten 2019 beslutade Region Östergötland också om Klimatfärdplan för det interna klimatarbetet, med den övergripande målsättningen klimat- och resurssmarta till år 2025. Östergötlands livsmedelsstrategi antogs år 2017 och sträcker sig till år 2030. Dessa strategier är vägledande under 2022 och i arbetet framåt.

Uppdrag till nämnder och styrelsen för 2022:

Uppdrag	Uppdrag till:
Utveckla en långsiktigt hållbar materialförsörjning i hälso- och sjukvården utifrån robusthet, resurseffektivitet och miljöhänsyn. I detta ingår att ta fram en säkerställd beräkning av regionens indirekta utsläpp.	RS
Implementera Region Östergötlands Klimatfärdplan med fokus på att säkerställa att delmålen för 2022 uppnås.	RS

Utvärdera hur implementeringen av livsmedelsstrategin har fungerat i länet.	RS
Stärka hållbarhetsfrågorna i det regionala tillväxtarbetet.	RUN
Genomföra en SWOT-analys över tillgång på el och överföringskapacitet med fokus på näringslivets och invånarnas nuvarande och framtida behov i Östergötland.	TSN
Genomföra en kartläggning av Region Östergötlands hållbarhetsarbete med utgångspunkt i Agenda 2030 för att sammanställa regionens mål, förtydliga styrningen och lägga grunden för en sammanhållen planering av hållbarhetsarbetet.	RS
Säkerställa att kunskap samlas och sprids om hur folkhälsan i länet påverkats av pandemin som grund för eventuella generella och riktade insatser, viktig fråga att beakta är ungas psykiska hälsa.	RUN RS HSN
Identifiera områden (exempelvis diagnostisering, behandlingar, bemötande, utfall, operationer, läkemedel) där omotiverade skillnader finns i vården som Region Östergötland bedriver, och rikta insatser mot dem.	RS
Intensifiera arbetet för en god tandhälsa hos de yngre barnen, (0- 6 år) i områden med låg socioekonomi i samverkan med barnhälsovården.	HSN
Ge ett särskilt uppdrag till civilsamhällets aktörer, inom ramen för regionens överenskommelse med idéburen sektor, att minska ensamhet och isolering i pandemins spår.	RUN
Fullfölja arbete med att ta fram en aktörsgemensam östgötsk strategi för suicidprevention i nära samarbete med länets kommuner samt relevanta myndigheter och organisationer.	RS
I samverkan med andra aktörer så som kommuner, länsstyrelsen, näringsliv och civilsamhället arbeta för att skapa ett tryggare Östergötland.	RS
Verka för utvecklad samverkan med idrottsrörelsen i syfte att stärka dess roll för bättre folkhälsa, starkare näringsliv och ökad besöksnäring.	RS HSN RUN TSN
Påbörja implementering av folkhälsostrategin och ANDTS-strategin.	RUN RS HSN TSN
Fortsatt utveckling av en långsiktigt hållbar materialförsörjning i hälso- och sjukvården utifrån robusthet, kvalitet, resurseffektivitet och miljöhänsyn.	RS

Styrtal – Fokusområde 8

- SWOT-analysen över tillgång på el och överföringskapacitet är genomförd och slutsatser dragna för fortsatt arbete.
- Direkta utsläppen av växthusgaser från Region Östergötlands verksamheter ska minska med 90 % till år 2025 jämfört med 2013 i enlighet med mål i klimatfärdplanen.
- De indirekta utsläppen ska minska med 5 % till år 2025, jämfört med 2018. Energianvändning per kvadratmeter lokalyta ska minska med 30 % till år 2030 jämfört med år 2009.
- Energianvändning per kvadratmeter lokalyta ska minska med 30 procent till år 2030 jämfört med år 2009.
- Kollektivtrafikens marknadsandel av de motorburna resorna ska öka.

7. Ekonomi under budgetperioden

Pandemin har påverkat samhället under drygt ett år med stora konsekvenser på ekonomin. Det råder stor osäkerhet i prognoser och för regionens ekonomi. Svensk ekonomi har passerat toppen av en långvarig högkonjunktur för att landa i en konjunkturlaps i spåren av pandemin. En snabb rekyl tillbaka förutspåddes och påbörjades. Den ökade smittspridningen under andra halvåret pausade återhämtningen som delvis förskjuts in i 2021 i takt med att vaccinering sker. Återhämtningen antas även påverka 2022 positivt jämfört med tidigare bedömningar.

Innan smittspridningen tog ny fart under hösten hann varuhandel och produktion delvis återhämta sig efter vårens branta fall samtidigt som tjänstesektorn inte kunnat göra detsamma. Sannolikt fortsätter en tudelad återhämtning med sämre förutsättningar för tjänstesektorn. Prognoser bygger på antagandet att vaccinationer genomförs till halvårsskiftet och 2021 bedöms innebära återhämtning.

Minskning av arbetade timmar motverkas av ett omfattande permitteringsstöd som dämpar arbetslöshetssiffrorna, stöttar inkomsterna och skatteunderlaget just nu. En oro finns dock att minskade stöd kan leda till en ökning av antalet konkurser. Dessutom riskerar den ökade arbetslöshet som uppstått under pandemin att bita sig fast på en allt för hög nivå. Det skapar en osäkerhet för de kommande åren.

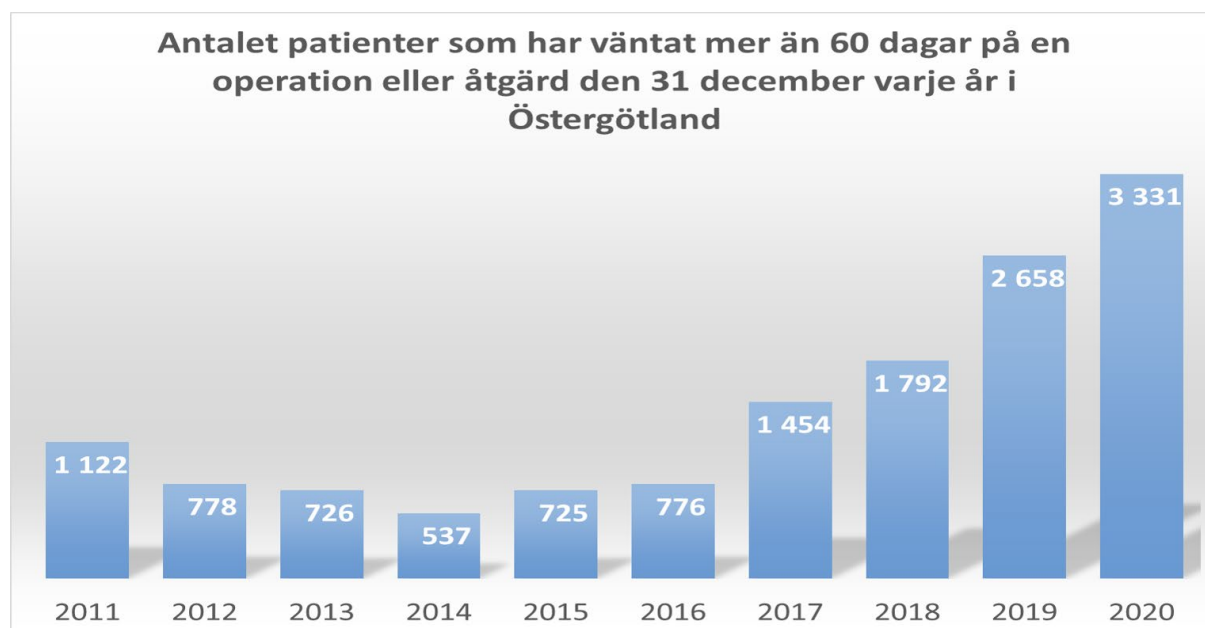
Skatteunderlagsutvecklingen bedöms till 4,2 procent 2022, för att sedan sjunka till 3,3 procent 2023 och till 3,1 procent 2024. Arbetslösheten uppskattas vara 8,1 procent 2022 och sjunka till 7,5 procent 2024. Trots något ökande inflation mot slutet av planeringsperioden, i relation till tidigare prognoser, är bedömningen fortfarande en relativt dämpad löne- och prisutveckling.

Region Östergötlands ekonomiska utveckling

Region Östergötlands ekonomi har under många år varit stabil samt klarat investeringar och nya behov. Under senare år har kostnadsutvecklingen varit högre än skatteutvecklingen och hälso- och sjukvården har visat ekonomiskt underskott under längre tid. Framtida ökade behov på grund av demografisk och medicinsk utveckling ledde till beslut om finansiell förstärkning genom skatthöjning 2020 med 85 öre vilket motsvarade 860 miljoner kronor. Skatthöjningen har förstärkt ekonomin men fortsatt omställning, effektivisering och dämpad kostnadsutveckling krävs för långsiktig hållbarhet. Skatthöjningar, kan och ska inte vara utvägen för att lösa dessa problem. Region Östergötland ska på sikt ha en skattesats som ligger på den nedre fjärdedelen i landet. Skatten ska, så snart det är möjligt, sänkas.

Regionens resultat 2020 uppgick till 1 048 miljoner kronor, vilket är väsentligt högre än budgeterade 151 miljoner kronor. Eget kapital ökade till 1 842 miljoner kronor. Det positiva resultatet förklaras främst av tillfälliga statsbidrag, lägre pensionskostnad och att regionen haft begränsad möjlighet att utföra ordinarie vård, forskning och utvecklingsinsatser under pandemin. Verksamhetens resultat var positivt och uppgick till 180 miljoner kronor. Vård som har flyttats fram, utveckling som har fått stå tillbaka och intäktsbortfall inom kollektivtrafik och tandvård kommer att leda till kostnader framöver och delar av 2020 års överskott kommer att behöva användas till det. För att klara de utmaningar som väntar i framtiden måste arbetet med den ekonomiska handlingsplanen fortsätta.

Vårdskulden har tidigare bedöms ha en omfattning som motsvarar över 500 miljoner kronor.

Tabell 1: Antal patienter som har väntat mer än 60 dagar på en operation eller åtgärd den 31 december varje år i Östergötland.

Ekonomi för de kommande åren präglas av stor osäkerhet. Konjunkturer kan snabbt ändras vilket får direkt påverkan på regionens intäkter. Verksamheten är starkt påverkad av pandemin med eftersatta behov men samtidigt finns ett gap mellan resurser och de ekonomiska förutsättningarna, när de åter är på normal nivå, utan tillfälliga statsbidrag. Vården är starkt påverkad liksom kollektivtrafiken och även tandvården. År 2022 finns medel för satsningar på totalt 898 miljoner kronor. Vården förstärks för att kunna fokusera på framskjuten vård men även möta nya behov, kollektivtrafiken ges bidrag för att kunna upprätthålla trafikbudet trots minskat resande. Regional utveckling förstärks för insatser efter pandemin men även för Smart specialisering. En satsning görs för insatser inom regionens miljö- och klimatarbete. Ett särskilt fokus riktas till medarbetarna där 20 miljoner satsas för att öka attraktiviteten samt 15 miljoner i engångsmedel för återhämtning.

Budget 2021-2023

God ekonomisk hushållning

Enligt lag ska regioner ha ekonomisk balans, vilket innebär att resultaträkningen ska visa överskott. Ekonomiska underskott ska återställas senast tre år efter att underskottet uppstod. Region Östergötland har under många år haft ekonomiska överskott i syfte att uppnå positivt eget kapital med hela pensionsskulden inkluderad.

I Riktlinje för god ekonomisk hushållning (RÖ 2018-314) definieras god ekonomisk hushållning som uppfyllda finansiella mål och goda verksamhetsresultat, där det finansiella målet anses uppfyllt när årets resultat uppgår till minst en procent av skatter och generella statsbidrag. En uppdatering av riktlinjen planeras.

Regionens långsiktiga inriktning har varit att uppnå ett eget kapital på cirka 1 500 miljoner kronor. Ett positivt eget kapital och ett positivt resultat på en procent av skatter och generella statsbidrag borgar för fortsatt stark finansiell ställning. På sikt finns behov av starkare likviditet på

grund av kommande pensionsutbetalningar. Utifrån detta behöver det långsiktiga kravet omvärderas. Under året presenteras en statlig utredning kring Effektiv ekonomistyrning. Det finns anledning att tro att lagstiftningen kommer att påverkas och därmed regionens riktlinje för god ekonomisk hushållning.

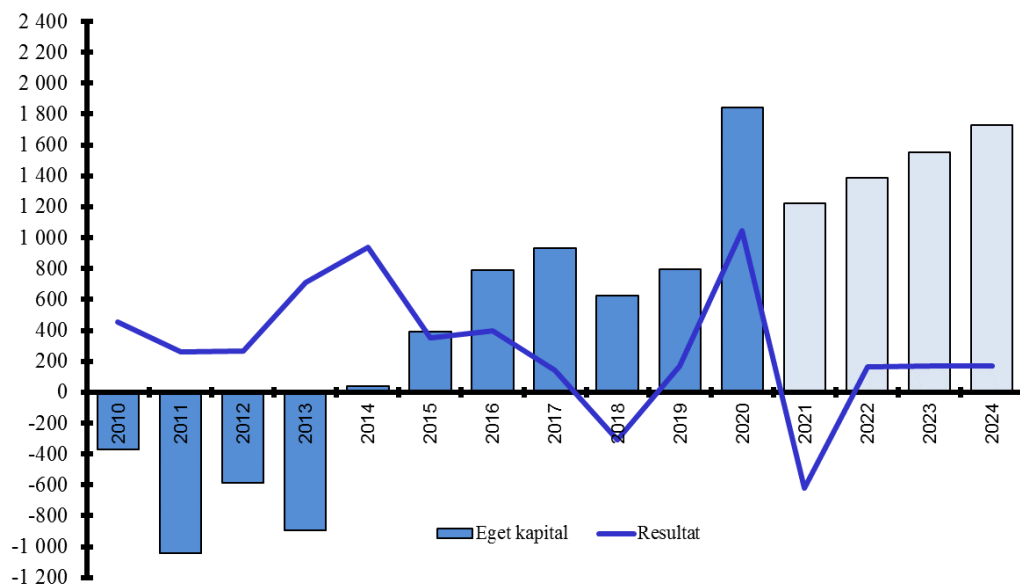
Inriktningen är att ett genomsnittligt resultat på en procent av skatter och generella statsbidrag ska uppnås under hela budgetperioden och målet utgår från förutsättningen att regionen redovisar pensionskulden inom balansräkningen enligt så kallad fullfonderingsmodell. Temporärt är det möjligt att frångå målet med hänvisning till arbetet med framskjuten vård och det egna kapitalets storlek.

Resultat i helårsbedömning 2021 är minus 620 miljoner kronor och inkluderar effekt av ny pensionsprognos (april 2021). I uppgift om eget kapital i nedan tabell är helårsbedömningen beaktad.

(miljoner kronor)	Fullfonderingsmodell			Blandmodell		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Resultat	164	168	172	-118	-84	-65
Eget kapital	1 386	1 554	1 726	7 816	7 732	7 667

Tabell 1. Resultat och eget kapital för budgetperioden enligt fullfonderings- och blandmodell

I nedan figur redovisas utveckling av resultat och eget kapital över tid.

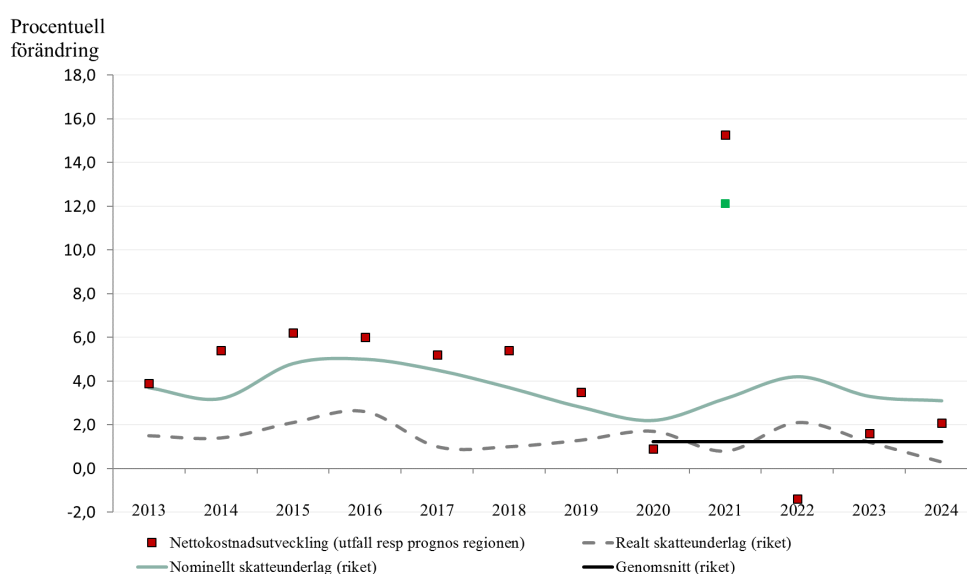
Figur 1. Eget kapital (staplar) och resultat (linje) mellan 2010-2020, prognos 2021- och treårsbudget 2022-2024, miljoner kronor.

Utdebitering

För att finansiera regionens uppgifter betalar östgötarna regionskatt. Region Östergötlands skattesats uppgår 2021 till 11,55. För år 2022 föreslås oförändrad utdebitering, vilket motsvarar 11,55 procent av den beskattningsbara inkomsten. Skatten ska, så snart det är möjligt, sänkas.

Skatt och utjämning

Den reala skatteunderlagsutvecklingen var under flera år gynnsam och balanserade kring två procent. Från 2017 har utvecklingen legat runt en procent vilket även fortsatt är bedömd nivå, med tillfälligt undantag för 2022 då återhämtning efter pandemin inverkar. I tidiga prognoser under pandemin bedömdes en kraftig men kortvarig nedgång av skatteunderlaget med en snabb återhämtning. I nuvarande prognoser är bedömningen en långsammare återhämtning vilket påverkar skatten flera år framåt. Extra generella tillskott till sektorn har lindrat nedgången. Generella statsbidrag i budgetproposition inför 2021 innebar en utökning för regionen med 135 miljoner kronor 2021, 68 miljoner kronor 2022 och upphör helt 2023. Nuvarande bedömning av skatt och utjämning totalt är 300 miljoner kronor högre för 2022 än den bedömningen som gjordes i samband med föregående treårsbudget, vilken gjordes i en period av ökad smittspridning.

Figur 2: Nominell och real skatteunderlagsutveckling för riket 2013- (linjer) samt nettokostnadsutveckling (punkter) för regionen, utfall respektive prognos. Lägre nivå 2021 (grön) visar nivå exklusive jämförelsestörande pensionskostnad.

Statsbidrag för läkemedel

Överenskommelsen med staten är i nuläget inte klar för 2022. Bedömd statsbidragsnivå baseras på SKR:s bedömningar och medför ökning för regionen med 11 miljoner kronor. Därefter antas statsbidraget öka med 1,5 procent årligen.

Riktade statsbidrag och insatser

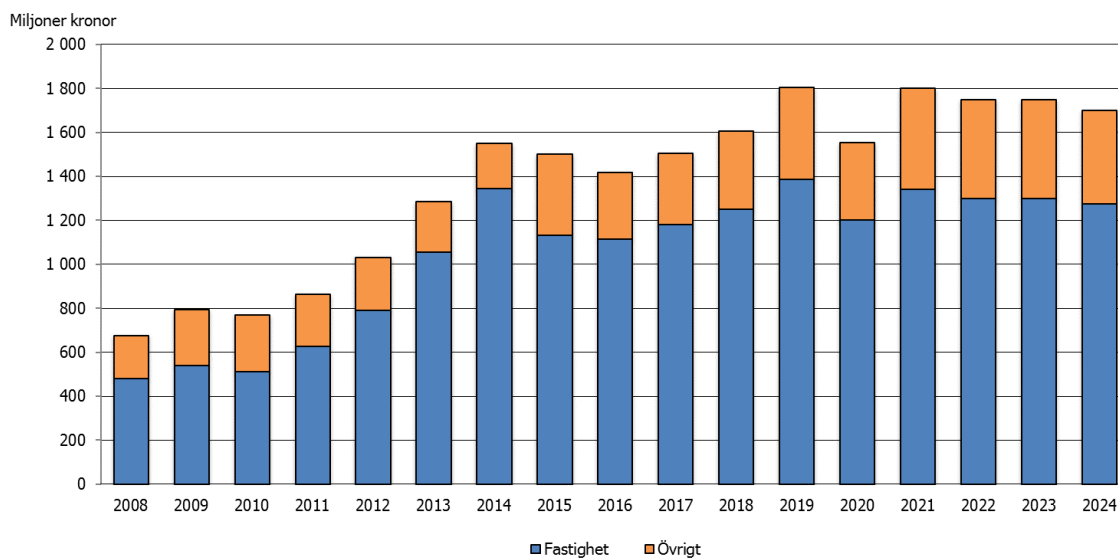
I budgetpropositionen presenteras flera riktade bidrag som för regionen tillsammans med tidigare beslut uppgår totalt till 923 miljoner kronor 2022 vilket även omfattar temporärt tillskott med 180 miljoner kronor för hantering av framskjuten vård. Flera statsbidrag upphör under planeringsperioden, till exempel bidrag för kvinnors hälsa, jämlik cancervård, sammanhållna vårdförlopp och tillgänglighet. Ett antagande har gjorts att nya riktade statsbidrag tillkommer motsvarande nivån före pandemin. Denna lokala bedömning uppgår till 267 miljoner kronor 2023. En ny bedömning görs i samband med treårsbudget 2023-2025.

Löne- och prisutveckling

Uppräkning för löne- och prisutveckling 2022 föreslås till 2,2 procent, mot bakgrund av SKR:s bedömning om fortsatt försiktig ökning av timlöner och inflation.

Investeringar

Budgeterade investeringar för regionen uppgår till 1 750 miljoner kronor 2022, 1 750 miljoner kronor 2023 och 1 700 miljoner kronor 2024. Av dessa volymer utgör fastighetsinvesteringar 1 300 miljoner kronor årligen 2022 och 2023 samt 1 275 miljoner kronor 2024. Nivåerna är samma som i föregående treårsbudget.

Figur 3: Totala investeringar i miljoner kronor Region Östergötland 2008-2020 och budget/prognos till och med år 2024.

De omfattande investeringarna under planeringsperioden avser beslutad ombyggnad av universitetssjukhuset i Linköping, nybyggnad av rättspsykiatriska regionkliniken i Vadstena, ny- och ombyggnad av Vrinnevisjukhuset i Norrköping.

Total kostnadsökning för planerade investeringsprojekt och reinvesteringar har beräknats. Utöver driftkostnads-/hyresökning har justering skett för avskrivning av befintliga investeringar, effekter av externa intäkter samt ränteeffekt inom finansförvaltningen. I samband med de större ombyggnationerna har regionstyrelsen fattat beslut om att kompensera verksamheterna för stor del av hyresökning. I samband med att verksamheterna flyttar in i nya verksamhetsanpassade lokaler läggs rationaliseringskrav motsvarande tio procent av driftkostnadsökningen. Reserveringar för driftkostnadskonsekvenser av investeringsprojekten finns avsatta inom finansförvaltningen. Investeringar påverkas även av behov av utrustningsinvesteringar i samband med inflyttning i nya lokaler. Hälso- och sjukvården arbetar aktivt med reducerade investeringar vilket sänkt nivån jämfört med tidigare prognoser.

Med koncernbolag inkluderade bedöms investeringsnivåer till 1 835 miljoner kronor 2022, 1 874 miljoner kronor 2023 och 1 773 miljoner kronor 2024. Koncernbolagens del av totala investeringar avser främst kollektivtrafik.

Pensionskostnader

Jämfört med föregående treårsbudget beräknas pensionskostnaderna vara oförändrade. Avsättning och kostnader har påverkats av ändrade faktorer för livslängd. Denna omvärdering ingår i helårsbedömning för 2021 och påverkar resultatet med minus 692 miljoner kronor. För planeringsperioden hanteras förändringen inom ramen för tidigare reservering. Utöver pensionsförvaltarens prognos reserveras cirka 200 miljoner kronor respektive år för bibehållen total nivå på 580 miljoner kronor. Reserveringen görs för att kunna möta förändringar i pensionsprognosen, främst på grund av att fler uppnår inkomstgränsen för när förmånsbestämd pension börjar tjänas in.

Region Östergötland tillämpar rättvisande redovisning enligt fullfonderingsmodell för budgetering och ekonomisk redovisning. Fullfondering innebär att totalt pensionsåtagande för Region Östergötlands medarbetare redovisas i balansräkningen och att resultaträkningen påverkas av den totala pensionsförändringen.

Produktionsenheternas resultat

Verksamheten har haft stor påverkan av pandemin under mer än ett år och kommer vara fortsatt påverkad av återhämtning, troligtvis under flera år. Fokus behöver ligga på patienter som väntar inom sjukvård och tandvård men även på medarbetarnas återhämtning.

Produktionsenheternas resultat beräknas till noll. Hälso- och sjukvården bedöms 2022 klara en ekonomi i balans med hjälp av ett tillfälligt koncernbidrag på 400 miljoner samt ytterligare koncernbidrag, i nivå med erhållet statsbidrag för finansiering av framskjuten vård. Regionledningskontorets effektivisering hanteras som ett avkastningskrav på 100 miljoner 2022. Efter reglering av avkastningskravet beräknas resultatet till noll. Tandvården och skolorna beräknas ha ekonomi i balans.

För att klara ekonomin på sikt krävs effektiviseringar i verksamheterna. Regionstyrelsen fattade beslut om ekonomisk handlingsplan (RS 2020-79). Arbetet med den ekonomiska handlingsplanen fortgår parallellt med arbetet med återhämtning efter pandemin. Handlingsplanen består av tre områden:

Robust verksamhet, med inriktning att skapa mer robust hälso- och sjukvård, stabil vårdplatsituation och god arbetsmiljö. För att åstadkomma det pågår flera insatser, som samverkan i klinikfamiljer, större slutenvårdsavdelningar, uppgiftsförskjutning och produktionsstyrning inklusive operationsplanering, schemaläggning och vårdplatsvisualisering.

Effektiv administration innebär samordning av stöd- och ledningsfunktioner, översyn av uppdrag och effektivisering av processer. Effektiviseringsarbete sker inom alla enheter men främst vid Regionledningskontoret som 2020 sparade 30 miljoner kronor, vilket 2021 och framåt utökas till 100 miljoner kronor.

Genom *effektiva inköp*, där samordning inom hälso- och sjukvården främst är i fokus, väntas kostnaderna sänkas. Inköpsorganisationen har förstärkts och enheten arbetar nära hälso- och sjukvårdens stab för effektivare inköp.

En tydlig uppföljning av de ekonomiska resultaten för produktionsenheten Hälso- och sjukvård behöver göras. Den nya organisationen har ändrat förutsättningarna för budgetering och uppföljning och det är därför av största vikt att de prioriteringar som görs från fullmäktige, styrelse och nämnder får genomslag samt att en tydlighet finns i hur ekonomin kan följas upp.

Långfristig upplåning

I samband med treårsbudgeten tas även beslut om en ram för långfristig upplåning kopplad till fastighetsinvesteringar på totalt 1 000 miljoner kronor under budgetperioden. Extern belåning beror på investeringar i fastighet med externa hyresgäster där det är en fördel med en separat hantering.

Övriga ekonomiska förutsättningar

Finansiella placeringar förväntas uppgå till cirka 6 miljarder kronor och ge en genomsnittlig avkastning på 3 procent. Likviditeten minskar av stora investeringsutgifter och pensionsutbetalningar men ökade tack vare 2020 års resultat och ökar genom upplåning under 2022-2023. Regionens finansiella tillgångar hanteras enligt beslutad finanspolicy men innebär inte med säkerhet samma värdeutveckling som tidigare med den osäkerhet som råder i samhällsekonomin.

Av index 2022 avsätts 18 miljoner kronor till riktad lönesatsning för jämställda löner på samma sätt som 2020 och 2021.

Satsningar och reserveringar

Regionstyrelsen förstärks med 20 miljoner kronor för satsning attraktiv arbetsgivare och med 10 miljoner kronor för fortsatt digitalisering/Cosmic. 60 miljoner kronor tillskjuts i engångsmedel varav 20 miljoner kronor avser fortsatt satsning på vidareutbildning av sjuksköterskor med inriktning på kvinnors hälsa, 15 miljoner kronor för medarbetarnas återhämtning, 13 miljoner kronor för insatser inom innovation och digitalisering, 2 miljoner kronor för miljö samt 10 miljoner kronor för arbete med Nära vård och hälsofrämjande insatser. Medel reserveras inom finansförvaltningen för fortsatt utveckling av Cosmic enligt plan.

Hälso- och sjukvårdsnämndens ram utökas med 110 miljoner kronor för demografisk och medicinsk utveckling samt för nya och förändrade behov. Ramen utökas därutöver med 10 miljoner kronor för Rehabplatser. Nämnden förstärks tillfälligt med 180 miljoner kronor motsvarande erhållet statsbidrag för att hantera framskjuten vård i egen- och extern regi. För 2023-2024 reserveras medel inom finansförvaltningen för förstärkning vård med 110 miljoner kronor per år.

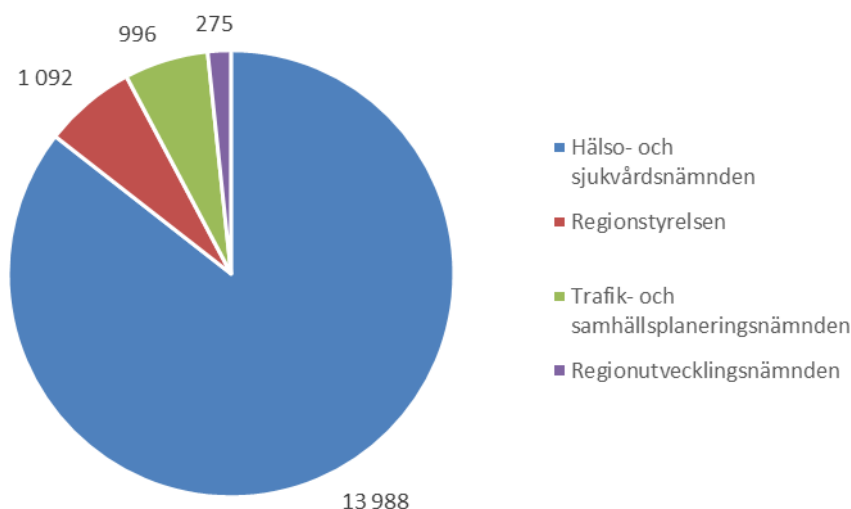
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden erhåller behovsbaserade engångsmedel för intäktsbortfall inom trafiken med upp till 90 miljoner kronor för 2022. För samarbetet med Mälardalstrafiken utökas ramen med 13 miljoner kronor från reserverade medel, i enlighet med tidigare beslutad satsning. Inom finansförvaltningen reserveras återstående medel för Mälardalstrafiken, liksom 40 miljoner engångsmedel under 2023 för omställningen efter pandemin inom trafik.

Regionutvecklingsnämnden erhåller 2 miljoner kronor för satsning på Smart specialisering samt 3 miljoner kronor engångsmedel för insatser efter pandemin.

Generellt

Om riktade statsbidrag som ej inkluderats i budget tillkommer i ändringsbudgetar från regeringen kan medel nyttjas för engångssatsningar under 2022 och därefter inarbetas i kommande treårsbudget.

Totalt regionbidrag i miljoner kronor framgår av nedan figur. Fördelning och ingående delar per nämnd framgår av bilaga 5.

Figur 4: Regionbidragets fördelning per nämnd 2022 (inklusive engångsmedel), storlek i miljoner kronor.

Kalkyl för planeringsperioden

Förändringar som skett i jämförelse med föregående treårsbudget redovisas i tabell 2.

(miljoner kronor)	2022	2023	2024
Resultat Treårsbudget 2021-2023	161	166	57
Upplösta tidigare reserveringar	558	358	473
Resultat efter upplösta reserveringar	719	524	530
Ändrade ekonomiska förutsättningar			
Skatt	309	254	257
Statsbidrag läkemedel	11	11	11
Finansförvaltning (inkl avkastning och index)	70	58	23
Satsningar			
Hälsa- och sjukvårdsnämnden	-120	-120	-120
Regionstyrelsen	-30	-30	-30
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	-13	-13	-13
Regionutvecklingsnämnden	-2	-2	-2
Satsningar (engångsmedel)			
Hälsa- och sjukvårdsnämnden	-180		
Regionstyrelsen	-60		
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	-90		
Regionutvecklingsnämnden	-3		
Koncernbidrag Hälsa- och sjukvård	-400		
Reservering			
Finansförvaltning	-47	-514	-484
Resultat Treårsbudget 2022-2024	164	168	172

Tabell 2. Resultatpåverkande förändringar sedan närmast föregående treårsbudget, miljoner kronor.

Från finansförvaltningen betalas koncernbidrag till Hälsa- och sjukvården under 2022 med 400 miljoner kronor med anledning av att handlingsplaner förskjuts på grund av pandemin.

Vid finansförvaltningen reserveras för koncernbidrag under 2023 med 300 miljoner kronor och under 2024 med 200 miljoner kronor. Satsningar i tabell 2 specificeras i tabell 3.

(miljoner kronor)	2022
Förstärkning vård	110
Rehabplatser	10
Engångsmedel - framskjuten vård	180
Hälso- och sjukvårdsnämnden	300
Attraktiv arbetsgivare	20
Digitalisering/Cosmic	10
Engångsmedel	
Vidareutbildning sjuksköterskor/kvinnors hälsa	20
Återhämtning medarbetare	15
Innovation/digitalisering	13
Miljö	2
Nära vård/hälsofrämjande	10
Regionstyrelsen	90
Mälardalstrafiken - del av beslutad satsning	13
Engångsmedel - upprätthålla trafik post corona	90
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	103
Smart specialisering	2
Engångsmedel - post corona	3
Regionutvecklingsnämnden	5
Robust vård - Engångsmedel	
Psykiatri	50
Närsjukvård inkl akutmottagning	200
IVA/operation	30
Högspecvård (ögon, öron, cancer, kirurgi)	90
Läkemedel	30
Koncernbidrag	400
Totalt	898

Tabell 3. Satsningar som ingår i resultatet 2022, miljoner kronor.

Centralt reserverade medel vid finansförvaltningen kan efter beslut i regionstyrelsen destineras utifrån behov och med hänsyn till ekonomins utveckling. Reserveringar som ingår i resultatet presenteras i tabell 4. Därutöver reserveras för pensionskostnader.

(miljoner kronor)	2022	2023	2024
HSN Förstärkning vård 2023		110	110
HSN Förstärkning vård 2024			110
RS Digitalisering, Cosmic m m	14	24	29
TSN Mälardalstrafiken	4	4	4
TSN tillfällig förstärkning trafik		40	
FIN RS/RUN/TSN	4	18	28
FIN Koncernbidrag HS		300	200
FIN Oförutsedda kostnader/omställning	25	18	3
Summa	47	514	484

Tabell 4. Reserveringar som ingår i resultatet, miljoner kronor.

8. Beslut

Regionstyrelsen föreslås tillstyrka regionfullmäktige **BESLUTA**

a t t anta Treårsbudget för 2022-2024 med fokusområden 2022,

a t t fastställa ekonomiska ramar för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden 2022-2024 enligt bilaga 5,

a t t uppdra till regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden att utifrån sina ansvarsområden och uppdrag utarbeta årsplaner med budget för 2022 i enlighet med denna treårsbudget,

a t t godkänna upplåning av 1 miljard kronor i externa långfristiga lån under budgetperioden,

a t t i enlighet med fullmäktiges presidiums förslag fastställa budgeten för regionens revisorer till 12 198 tkr (2022 års nivå) samt

a t t fastställa skattesatsen för 2022 till 11,55 kronor per skattekrona.

Bilaga 1 Region Östergötlands samlade verksamhet

Region Östergötland bedriver, ensam eller tillsammans med andra kommuner, landsting och/eller andra aktörer, verksamheter i privaträttslig form som stiftelser eller aktiebolag. Regionfullmäktige har principiellt gett uttryck för dels en allmän återhållsamhet vad gäller bildande av nya bolag ägda av Region Östergötland, dels ett långsiktigt behov av att pröva formerna för sitt engagemang i nu verksamma bolag och stiftelser.

Regionstyrelsen bemyndigas att utfärda stämmodirektiv till stämmodombudet för respektive bolag och förening avseende fastställande av årsredovisning, beslut om ansvarsfrihet och fastställande av arvoden för ledamöter och revisorer inom ramen för gällande riktlinjer för arvoden.

Nedanstående redovisning omfattar Region Östergötlands koncernföretag¹ och de uppdragsföretag² där Region Östergötland är samägare. Även stiftelser och samordningsförbund redovisas där Region Östergötland är intressent. Entreprenader där Region Östergötland inte har något delägande redovisas endast i vad som framgår av figur 1.

Region Östergötlands koncernföretag

AB Östgötatrafiken

Region Östergötland är sedan den 1 januari 2012 då den nya kollektivtrafiklagen trädde i kraft ansvarig för all kollektivtrafik i länet. Östgötatrafiken blev i samband med detta också helägt av regionen. AB Östgötatrafiken är enligt ett uppdragsavtal ansvarig för upphandling och marknadsföring för lokal och regional linjetrafik med buss, spårvagn, tåg, viss skärgårdstrafik och för länsfärdtjänst i Östergötland.

TvNo Textilservice AB

TvNo Textilservice AB sköter all tvätt åt Region Östergötlands verksamheter. Bolaget bildades 1978 av landstingen i Östergötlands och Jönköpings län samt Norrköpings kommun. Region Östergötlands ägarandel är 49 procent.

Scenkonst Öst AB

2015 bildade Region Östergötland, Norrköpings och Linköpings kommuner bolaget för att driva de verksamheter som tidigare drevs i Stiftelsen Östergötlands länsteater och Norrköpings Symfoniorkester AB. Syftet med att driva verksamheterna i bolaget är att skapa förutsättningar för förbättrade verksamheter, utökad samarbete och ett långsiktigt ekonomiskt engagemang från ägarna. Bolaget startade sin verksamhet 2016 och Region Östergötlands ägarandel är 52 procent.

ALMI Företagspartner Östergötland AB

Region Östergötland äger bolaget till 49 procent och resterande 51 procent ägs av det statliga moderbolaget. Det övergripande målet för bolaget som bildades 1994, är att främja utveckling av konkurrenskraftiga små och medelstora företag och stimulera nyföretagande i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i näringslivet.

AB Kinda Kanal

Bolagets uppgift är att bevara kanalen och att mot avgift hålla den öppen för trafik och driva därmed förenlig verksamhet. Syftet med regionens engagemang i bolaget är att som uppdragsgivare

¹ Region Östergötland är bestämmande eller har betydande inflytande - mer än 20 procentig röstandel (varav Dotterföretag > 50 procent, Intresseföretag 20-50 procent).

² Region Östergötland har inte betydande inflytande – mindre än 20 procent röstandel.

till bolagets verksamhet ha inflytande över de driftbeslut som fattas. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 47 procent. Övriga ägare är Linköpings kommun och Kinda kommun.

Region Östergötlands uppdragsföretag

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Kommunalförbundets medlemmar är de sju landsting/regioner som innehar universitets-sjukhus, Landstinget i Uppsala län, Region Östergötland, Region Skåne, Stockholms läns landsting, Västertobottens läns landsting, Västra Götalandsregionen samt Region Örebro län. Kommunalförbundet bildades år 2006 och dess ändamål är att skapa förutsättningar för och genomföra en gemensam investering samt drift av en anläggning för avancerad strål-behandling. Verksamheten som bedrivs av Skandionkliniken i Uppsala startade 2015. Region Östergötlands andel uppgår till 14 procent.

Inera AB

Bolaget bildades 1999 med syfte att utveckla e-hälsotjänster för invånarna, på uppdrag av samtliga landsting/regioner. Genom samverkan med landsting och regioner har Inera utvecklat gemensamma lösningar för digitalisering. Landsting och regioner har ägt bolaget gemensamt och Östergötlands andel har varit 5 procent. I syfte att enklare kunna utveckla gemensamma lösningar som bidrar till att effektivisera verksamheter i både kommuner och landsting, övertog SKR Företag AB 97 procent av aktierna i bolaget under början av 2017 med avsikt att erbjuda kommunerna att förvärva fem aktier vardera. SKR Företags ägarandel kommer därefter att uppgå till strax över 50 procent. Region Östergötland äger nu fem aktier, motsvarande 1,6 promille.

Patientförsäkringen LÖF

Samtliga landsting/regioner, samt Gotlands kommun har ett gemensamt försäkringsbolag; Patientförsäkringen LÖF. LÖF åtar sig att enligt patientskadlagen lämna patient-skadeersättning för personskada som orsakats patient i samband med av försäkringstagaren i Sverige bedrivna hälso- och sjukvård. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 5 procent.

Transitio AB

Transitio AB är ett samägt bolag av samtliga landsting/regionala kollektivtrafikmyndigheter. Bolagets uppdrag är att upphandla, finansiera och förse ägarna med tåg och reservdelar. Syftet är främst att minska ägarnas fordonskostnader samt säkerställa hög kvalitet och kompetens inom områdena anskaffning, förvaltning och underhåll. Bolaget bildades 1999. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 5 procent.

Mälardalstrafik MÅLAB AB

Ansvaret för tågtrafiken i Östra Sverige är ett gemensamt ansvar mellan de regionala kollektivtrafikmyndigheterna i Stockholms län, Uppsala län, Västmanlands län, Sörmlands län, Örebro län och Östergötlands län. MÅLAB:s uppdrag är förvaltning och utveckling av regional tågtrafik. I uppdraget ingår förutom att förvalta nuvarande avtal samt utveckla tågtrafiken på kort sikt, även planering av tågtrafik i ett längre perspektiv. Region Östergötland äger 13 procent.

Samverkansprojektet E22 AB

Bolagets ska verka för en utbyggnad och upprustning av väg E22 till lägst fyrfältstandard mellan Norrköping och Trelleborg. Region Östergötland äger bolaget till 20 procent, övriga ägare är regionförbunden/ regionerna utmed väg E22, samt Sydsvenska Industri- och Handelskammaren.

Östsvenska Yrkehögskolan AB

Bolaget bedriver utbildningsverksamhet med särskilt fokus på yrkehögskoleutbildning, samt konsultverksamhet med koppling till utbildningsverksamhet. Region Östergötland äger bolaget till 8,3 procent, övriga andelar ägs av 11 kommuner inom länet.

Skill Scandinavia AB

Bolagets verksamhet är att stödja arbetsgivare i privat och offentlig verksamhet genom dels direkt bemanning, rekrytering, utbildning och kompetensförsörjning. Bolaget ska även bidra till att bygga upp nödvändiga nätverk och arenor inom området. Region Östergötland äger bolaget till 4 procent, övriga ägare är Linköpings, Norrköpings och Motalas kommuner med 2 procent vardera, resterande 90 procent ägs av näringslivet i länet.

Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg

Kommunalförbundets medlemmar är samtliga landsting/regioner. Kommunalförbundet bildas för att administrera och sköta uppdraget med ambulansflygplanverksamheten och överta befintligt samverkansavtal mellan de 21 landstingen/regionerna och Västerbottens läns landsting från den 1 januari 2016. Den ordinarie driftstarten beräknas till 2020. Region Östergötlands ägarandel uppgår till ca 4,5 procent.

Stiftelser och samordningsförbund

Stiftelsen Östergötlands länsmuseum (Östergötlands museum)

Stiftelsen bildades 1983 av Landstinget i Östergötland, Stiftelsen Linköpings stadsmuseum för skön konst, Östergötlands Fornminnes- och museiförening samt Linköpings kommun. Dess syfte är att inom länet bedriva och främja kulturminnes-vård och övrig museiverksamhet samt att förvalta stiftelsens fastigheter och samlingar och att hålla dem tillgängliga för allmänheten.

Stiftelsen Östgötamusiken

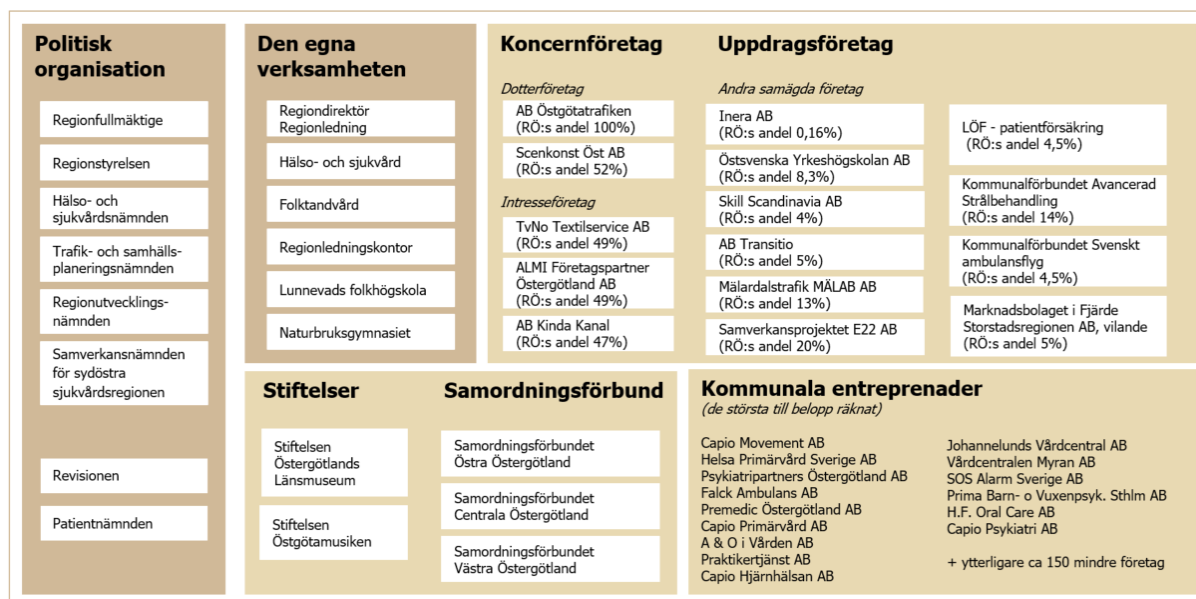
Stiftelsen bildades år 1987 av Landstinget i Östergötland med målsättningen att alla länets invånare ska kunna ta del av det regionala musikkivet. För att göra detta möjligt använder Östgötamusiken i första hand sina egna ensembler som är Östgöta Blåsarsymfoniker, Östgöta Brasskvintett, Östgöta Blåsarkvintett samt Östgötabandet.

Samordningsförbund

Samordningsförbundet Östra Östergötland, Samordningsförbundet Centrala Östergötland och Samordningsförbundet Västra Östergötland.

Samordningsförbunden har bildats vid olika tidpunkter under perioden 2005-2009, med stöd av lagen om finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. I respektive samordningsförbund ingår Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, berörda kommuner och Region Östergötland. Samordningsförbundens ändamål är att finansiera och utveckla insatser som skapar förutsättningar för invånare i yrkesverksam ålder att kunna uppnå eller förbättra förmågan att utföra förvärvsarbete. Fullmäktige antog år 2010 "Generella riktlinjer för finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet" som beskriver Region Östergötlands samlade strategi för samordningsförbunden. Dessa kan komma att revideras under budgetperioden.

Figur 1. Region Östergötlands samlade verksamhet under perioden 2022-2024 (enligt känd planering 2021-04-30).

Bilaga 2 Regionövergripande styrning

Ansvarsfördelningen

Region Östergötland är en demokratiskt styrd organisation där skiljelinjen mellan politikernas och verksamhetens uppgifter ska vara tydlig. Det är de förtroendevaldas uppgift att ange mål på kort och lång sikt, fördela resurserna och att följa upp resultaten i förhållande till de uppsatta målen.

Verksamhetens uppgift är att genomföra de insatser som krävs för att uppnå de mål som beslutats politiskt. Detta innebär att verksamhetens styrning har sin utgångspunkt i politiska beslut som kompletteras och förtydligas så att de kan genomföras på lokal nivå.

Regionfullmäktige är regionens högsta beslutande organ och fastställer långsiktiga mål, skattesats och ekonomiska ramar för regionens verksamhet. Därutöver beslutar också fullmäktige om riktlinjer i viktiga principiella och strategiska frågor. Fullmäktige följer upp verksamheten genom delårsrapport och årsredovisning.

Regionstyrelsen, har tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden, uppdraget att verkställa fullmäktiges beslut. I praktiken innebär ansvarsfördelningen i många fall att styrelse och nämnder arbetar mot samma mål men med olika utgångspunkter vilket kräver koordinering av styrprocesserna.

Regiondirektören leder den verkställande tjänstemannaorganisationen där regionens produktionsenheter är utförare och svarar för regionens egen produktion. Därutöver anlitas externa utförare.

Modell för verksamhetsstyrning

Region Östergötlands modell för verksamhetsstyrning har sin grund i målstyrning. Det innebär att politiken sätter den fleråriga riktningen för verksamheten i form av mål för mandatperioden. Målen ska beskriva vad Region Östergötland ska sträva efter för att tillhandahålla tjänster och utveckla de områden som regionen ansvarar för: hälso- och sjukvård inklusive tandvård, hållbar regional utveckling samt kollektivtrafik. De ger en bild av politikens ambitioner och inriktningar under mandatperioden.

Styrningen skiljer på utveckling och på grunduppdrag.

- Utveckling innebär att den politiska styrningen ska ha fokus på strategiskt viktiga områden som fordrar en tydlig utveckling eller förflyttning.
- Grunduppdrag relaterar till alla de uppdrag, lagar, regler och policys som Region Östergötland har att förhålla sig till. Dessa utgör plattformen som all Region Östergötlands verksamhet baseras på. Grunduppdraget beskrivs i Region Östergötlands reglemente.

Behovsstyrning

Region Östergötlands modell för att styra resurser till hälso- och sjukvårdens verksamheter utgår från invånarnas behov. För att få en bredare bild av invånarnas behov inom olika områden, ger hälso- och sjukvårdsnämnden varje år uppdrag till behovsberedningar. Beredningarnas arbete omformuleras därefter till uppdrag och läggs in i överenskommelser, avtal och regelbok - med eventuell resurstilldelning.

Den årliga verksamhetsstyrningsprocessen

Figur 1. Sammanfattning av ingående delar av modellen för verksamhetsstyrning och dess relationer.

Planeringsprocessen innehåller ett antal dokument som utgår från regionfullmäktige och sedan bryts ned till verksamhetsnivå. En beskrivning av dessa följer nedan.

Strategiprogram för Region Östergötland

Strategiprogram för Region Östergötland beskriver vision samt de politiska målen för mandatperioden och beslutas av regionfullmäktige vart fjärde år.

Treårsbudget med fokusområden

Regionfullmäktiges treårsbudget med fokusområden är grunden för den årliga verksamhetsstyrningen. I och med detta tar fullmäktige beslut om budget, skattenivå och ramar för styrelse och nämnder. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin under den kommande treårsperioden. I budgeten ska även anges en plan för verksamheten under budgetåret och mål och riktlinjer relaterat till god ekonomisk hushållning. I Treårsbudget med fokusområden beskrivs planen för verksamheten som fokusområden, specifika för budgetåret. Fokusområdena mynnar ut i uppdrag till nämnderna och styrelsen och ett antal styrtal.

Planeringsförutsättningar

I planeringsförutsättningar görs en uppföljning och sammanställning av nuläge som utgår från målen i Strategiprogram för Region Östergötland, Regional utvecklingsstrategi för Östergötland och andra omvärldsfaktorer. Sammanställningen mynnar ut i en GAP-analys och resulterar i regiondirektörens rekommendationer på fokusområden som politiken bör inkludera i nästkommande Treårsbudget med fokusområden. Planeringsförutsättningar tas fram varje år inför budgetprocess.

Årsplaner och budget för nämnder och styrelse

Årsplanerna syftar till att systematisera nämndernas och styrelsens arbete med att, i enlighet med kommunallagen, säkra att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. I de årliga budgetarna beskrivs nämndens och styrelsens budget utifrån beslutade ramar i regionfullmäktiges treårsbudget.

Intern styrning och kontroll – internkontrollplan för nämnder och styrelse

Internkontrollplan upprättas årligen för nämnder och styrelse.

Nämndernas beställningar

Beställningarna syftar till att formalisera nämndernas uppdrag till interna eller externa utförare.

Regionstyrelsens uppdrag till regiondirektören

Uppdrag till regiondirektören syftar till att formalisera styrelsens ägarstyrning av Region Östergötlands verksamhet under året. Regionstyrelsens uppdrag till regiondirektören ges årligen, som en del i regionstyrelsens årsplan.

Verksamhetsplaner för produktionsenheter

Produktionsenheternas verksamhetsplaner inklusive årsbudget utgår från den regionövergripande styrningen, där beställningar och uppdrag från nämnder och regionstyrelsen konkretiseras. Verksamhetsplaner för produktionsenheter genomförs årligen.

Bilaga 3 Resultaträkning (fullfondering)

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	4 812	4 621	4 771	5 712	5 571	5 771
Verksamhetens kostnader	-19 879	-19 914	-20 388	-20 689	-20 774	-21 298
Avskrivningar	-930	-960	-975	-1 010	-1 040	-1 055
Verksamhetens nettokostnader	-15 997	-16 253	-16 592	-15 987	-16 243	-16 582
Skatteintäkter	12 434	12 830	13 208	12 434	12 830	13 208
Generella statsbidrag och utjämning	2 428	2 354	2 375	2 428	2 354	2 375
Generella statsbidrag - läkemedel	1 463	1 485	1 507	1 463	1 485	1 507
Verksamhetens resultat	328	416	498	338	426	508
Finansiella intäkter	140	145	150	140	145	150
Finansiella kostnader	-304	-393	-476	-314	-403	-486
Resultat efter finansiella poster	164	168	172	164	168	172
Extraordinära poster						
Årets resultat	164	168	172	164	168	172

Bilaga 3 Kassaflödesanalys (fullfondering)

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	164	168	172	164	168	172
Justering för ej likviditetspåverkande poster (not 1)	1 740	1 750	1 906	1 829	1 840	1 996
Utbetalning av avsättningar för pensioner	-592	-617	-633	-602	-627	-643
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar						
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	1 312	1 301	1 445	1 391	1 381	1 525
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-135			-135		
Ökning/minskning förråd och varulager	50	50	20	50	50	20
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-5	209	92	1	253	85
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 222	1 560	1 557	1 307	1 684	1 630
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i immateriella anläggningstillgångar						
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar						
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 750	-1 750	-1 700	-1 835	-1 874	-1 773
Försäljning av materiella anläggningstillgångar						
Ökning långfristiga fordringar						
Förvärv av finansiella tillgångar	-234	-310		-234	-310	
Avyttring av finansiella tillgångar			143			143
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 984	-2 060	-1 557	-2 069	-2 184	-1 630
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån	500	500		500	500	
Amortering av skuld						
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	500	500	0	500	500	0
Justering av ingående eget kapital						
Årets kassaflöde	-262	0	0	-262	0	0
Likvida medel vid årets början	264	2	2	412	150	150
Likvida medel vid årets slut	2	2	2	150	150	150
Not 1 Justering för ej likviditetspåverkande poster						
Avskrivningar/nedskrivningar	930	960	975	1 010	1 040	1 055
Gjorda avsättningar pensioner	950	935	1 081	959	945	1 091
Övriga avsättningar						
Orealiserade kursförändringar	-140	-145	-150	-140	-145	-150

Bilaga 3 Balansräkning (fullfondering)

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

TILLGÅNGAR	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	76	76	76	76	76	76
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9 484	10 024	10 539	9 484	10 024	10 539
Maskiner och inventarier	2 999	3 249	3 459	4 004	4 298	4 501
Materiella anläggningstillgångar	12 483	13 273	13 998	13 488	14 322	15 040
Finansiella anläggningstillgångar	126	126	126	96	96	96
Summa anläggningstillgångar	12 685	13 475	14 200	13 660	14 494	15 212
Omsättningstillgångar						
Förråd m m	250	200	180	250	200	180
Fordringar	1 485	1 485	1 485	1 495	1 495	1 495
Kortfristiga placeringar	5 705	6 161	6 168	5 705	6 161	6 168
Kassa och bank	2	2	2	150	150	150
Summa omsättningstillgångar	7 442	7 848	7 835	7 600	8 006	7 993
Summa tillgångar	20 127	21 323	22 035	21 260	22 500	23 205
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Eget kapital						
Årets resultat	164	168	172	164	168	172
Övrigt eget kapital	1 222	1 386	1 554	1 337	1 501	1 669
Summa eget kapital (not 1)	1 386	1 554	1 726	1 501	1 669	1 841
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	14 796	15 114	15 562	14 811	15 129	15 577
Andra avsättningar	24	24	24	34	34	34
Summa avsättningar	14 820	15 138	15 586	14 845	15 163	15 611
Skulder						
Långfristiga skulder	525	1 025	1 025	615	1 115	1 115
Kortfristiga skulder	3 396	3 606	3 698	4 299	4 553	4 638
Summa skulder	3 921	4 631	4 723	4 914	5 668	5 753
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	20 127	21 323	22 035	21 260	22 500	23 205
Not 1) därav: rörelsekapital	4 046	4 242	4 137	3 301	3 453	3 355
anläggningsskapital	-2 660	-2 688	-2 411	-1 800	-1 784	-1 514
Panter och ansvarsförbindelser:						
Övriga ansvarsförbindelser	417	417	417	584	584	584

Bilaga 4 Regionbidrag per styrelse/nämnd

Belopp i tusentals kronor	2022	2023	2024
Regionstyrelsen	1 091 853	1 031 853	1 031 853
Hälso- och sjukvårdsnämnden	13 988 001	13 808 001	13 808 001
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	995 664	905 664	905 664
Regionutvecklingsnämnden	274 687	271 687	271 687
Totalt regionbidrag	16 350 205	16 017 205	16 017 205

Bilaga 5 Resultaträkning med områden

Belopp i miljoner kronor och löpande priser.

	Region Östergötland		
	2022	2023	2024
Regionstyrelsen	-1 092	-1 032	-1 032
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-13 988	-13 808	-13 808
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	-995	-905	-905
Regionutvecklingsnämnden	-275	-272	-272
Övriga poster	353	-236	-575
Verksamhetens nettokostnader	-15 997	-16 253	-16 592
Skatteintäkter	12 434	12 830	13 208
Generella statsbidrag och utjämning	2 428	2 354	2 375
Generella statsbidrag - läkemedel	1 463	1 485	1 507
Verksamhetens resultat	328	416	498
Finansiella intäkter	140	145	150
Finansiella kostnader	-304	-393	-476
Resultat efter finansiella poster	164	168	172
Extraordinära poster			
Årets resultat	164	168	172

Bilaga 6 Strategiprogram 2018-2022

MED KRAFT ATT FÖRÄNDR OCH FOKUS PÅ DET VÄSENTLIGA

STRATEGIPROGRAM FÖR
REGION ÖSTERGÖTLAND 2020-2022

Förslag från (M) och (KD)
till regionstyrelsen 2020-11-11

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Ledarskap för ett ännu bättre Östergötland	3
1.1 Ansvar i en osäker tid.....	3
1.2 Långsiktig hållbar ekonomi	3
1.3 Attraktiv arbetsgivare	4
2. Hälsa- och sjukvård med hög kvalitet och tillgänglighet	5
2.1 Vårdkrisen måste vändas	5
2.2 Enkelt att få vård i rätt tid	5
2.3 Effektiv och nära vård.....	5
2.4 Sjukvård av hög kvalitet	6
2.5 Öka digitaliseringstempot	6
2.6 Bra och jämlik hälsa för alla	6
3. Ett attraktivt Östergötland	8
3.1 Dynamiskt näringsliv	8
3.2 Strategisk kompetensförsörjning	8
3.3 Goda resmöjligheter i kollektivtrafiken	8
3.4 Regional kultur som når många	9
3.5 Stärkt folkhälsa genom friluftsliv och rekreation	9
3.6 Attraktiv region att besöka och flytta till.....	9
3.7 En hållbar region i framkant	9

1. Ledarskap för ett ännu bättre Östergötland

1.1 Ansvar i en osäker tid

Coronapandemin har slagit hårt mot hela världen, mot Sverige och mot Östergötland. Aldrig har osäkerheterna varit så stora, och förutsättningarna varit så dåliga, som nu i pandemins spår. Vården har varit satt under hård prövning i arbetet att vårda Covid-19-patienter och för att rädda liv. Många människor har fått sin vård uppskjuten, vilket gör att redan långa vårdköer växt ännu mer.

Människor som har blivit av med sina jobb går nu en osäker framtid till mötes, samtidigt som företagare kämpar för att hålla verksamheten – kanske sitt livsverk – vid liv. Osäkerheten är mycket stor kring hur skatteintäkterna kommer att se ut kommande år.

Krisberedskapen har i allra högsta grad satts på prov under pandemin. Moderaterna och Kristdemokraterna har sedan tidigare drivit att Region Östergötland behöver se över och stärka sin krisberedskap och kontinuitetsplanering. Det arbetet behöver intensifieras, med lärdomar och erfarenheter från Coronapandemin.

Det finns också ljusglimtar i pandemins spår, inte minst en kraftfull innovationsutveckling. Det som tidigare tog månader och år att genomföra har nu gått på några veckor. Digitaliseringen har tagit stora kliv framåt. Det har också skett samverkan över gränser på ett helt annat sätt än tidigare, vilket är något att arbeta vidare med i ordinarie struktur.

Nu gäller det att få Östergötland på fötter igen. Det är nu det krävs politiskt ledarskap mer än någonsin. Det är också nu det krävs mod att förändra och det är nu det krävs fokus på det väsentliga.

1.2 Långsiktig hållbar ekonomi

För att kunna upprätthålla en god verksamhet krävs en långsiktigt hållbar ekonomi. Region Östergötland har under flera år haft en allt för hög kostnadsutveckling i förhållande till intäkterna. Det har medfört stora underskott i den sjukvårdande verksamheten, den utvecklingen måste brytas.

Det ekonomiska ansvaret innebär att säkerställa att Region Östergötland har en god ekonomi på lång sikt. En ekonomi som är hållbar över tid präglas av medvetna beslut om anpassningar för att möta framtida förändringar. Framtiden medför stora utmaningar i och med ökade behov och möjligheter i form av innovationer. Genom att skaffa sig kunskap om ekonomiska svagheter och styrkor kan agerande idag leda till en mer hållbar situation i framtiden.

Region Östergötland ska förvalta skattemedlen på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt för att bedriva hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling. Detta gäller oavsett om verksamheten bedrivs i regionens regi eller av privata entreprenörer. Den geografi och demografi som Östergötland har innebär att vi bör kunna ligga på en låg skattenivå. Region Östergötland ska på sikt ha en skattesats som ligger på den nedre fjärdedelen i landet. Skatten ska, så snart det är möjligt, sänkas.

1.3 Attraktiv arbetsgivare

Region Östergötland ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare där många vill arbeta, studera och forska. Strukturerade och väl fungerande karriärmodeller ska bidra till att verksamhetens mål uppnås och till medarbetarnas kompetensutveckling genom yrkeslivet. Lönerna ska vara jämställda och konkurrenskraftiga, individuellt satta och påverkbara för en stark löneutveckling. En tydlig strategi behövs också för att öka möjligheten för särskilt yrkesskickliga till en lönekarriär över tid. Oskäligen löneskillnader mellan män och kvinnor ska inte finnas.

I strävan att säkra bemanningen för framtiden måste Region Östergötland som arbetsgivare beakta att den nya generationen medarbetare har andra värderingar än de äldre och därför gör andra prioriteringar i sina liv. Regionen måste även se till att göra arbetslivet hållbart så att man orkar arbeta ett helt yrkesliv.

Ett väl fungerande ledarskap är nyckeln till en väl fungerande organisation. Region Östergötland har sedan länge ett väl utvecklat arbete med ledarskapsutbildningar och stöd till chefer och ledare, men det behöver utvecklas och samlas tydligare. De stora förändringar som Region Östergötland har genomgått, både genom att just bli en region, men också all den förändring som sker i vården – både i Östergötland och i Sverige som helhet – kräver ett gemensamt fokus på ledarskap i hela organisationen. Därför behövs både utveckling av dagens chefer, men också av morgondagens. Vi vet hur centralt bra ledarskap är för en bra verksamhet och vi vet också vad motsatsen kan betyda. Det är därför extra viktigt att göra rätt från början även när det handlar om ledarskap. Ledarskapet i en politiskt styrd organisation som Region Östergötland börjar just i politiken, därför bör även de politiska ledarna involveras.

Ansvar och befogenheter ska följas åt och vara så decentraliserade som möjligt i regionens verksamheter. Beslut ska tas så patientnära som möjligt. Region Östergötland ska tillvarata medarbetarnas idéer, uppmuntra till ansvarstagande och skapa delaktighet. Delaktighet bidrar till förståelsen för utvecklingsprocesser och för vad som krävs av var och en för att uppnå mål och arbeta för ständiga förbättringar. Delaktighet är nödvändigt för såväl medarbetarnas välbefinnande, som organisationens effektivitet.

2. Hälsa- och sjukvård med hög kvalitet och tillgänglighet

2.1 Vårdkrisen måste vändas

Från att ha varit bland de bästa i landet, både vad gäller tillgänglighet till vården och ekonomi, pekar kurvorna sedan flera år tillbaka dramatiskt åt fel håll. Den utvecklingen måste brytas – och det är bråttom.

Östgötarna ska kunna lita på att få rätt vård, i rätt tid, när man behöver den. Vi ser dessvärre att vårdens kostnader ökar i en takt som inte är hållbar, detta samtidigt som produktiviteten sjunker.

Vi tror inte att det finns några enkla eller snabba lösningar att vända utvecklingen. Vi tror heller inte att sjukvårdens problem främst är ekonomiska, utan vi tror istället på reformer som löser de organisatoriska systemfel som drabbar patienter i form av långa köer och medarbetare i form av dålig och stressig arbetsmiljö.

2.2 Enkelt att få vård i rätt tid

Sättet att kontakta vården har snabbt förändrats. Från att tidigare mest ha handlat om att ringa och vänta i telefonköer väljer nu allt fler att ha sin första vårdkontakt digitalt. Man ”googlar” sina symptom eller loggar in sig på en digital app för att få kontakt med vården, eller så ringer man exempelvis 1177. Man vet oftast inte var den läkaren eller sköterskan befinner sig, det är heller inte det viktiga. Att få ett snabbt svar på vad som är orsaken till problemet, eller att få ett recept eller ett intyg skrivet är det som är relevant. Det här ställer stora krav på vilken service och vilka tjänster som vården i Östergötland kan leverera. Vi vill att alla ska ha möjlighet att få kontakt med vården snabbt, oavsett om det handlar om digitala besök i form av videosamtal eller chatt, ett telefonsamtal eller ett besök på vårdcentralen eller sjukhuset.

De allra flesta har fortfarande sin första vårdkontakt med primärvården, det är därför extra viktigt att det är enkelt att komma i kontakt med sin vårdcentral, oavsett om man ringer, besöker eller använder sig av någon webbtjänst. Primärvården bör erbjuda flera och flexibla lösningar såsom ökade öppettider, kvälls- eller helgtider eller kontakt via telefon/internet. Var man än befinner sig ska man via digitala tjänster kunna ha kontakt med just sin vårdcentral, som känner patienten bäst och på det sättet kan behålla kontinuiteten i vården.

2.3 Effektiv och nära vård

För att sjukvården i framtiden ska kunna möta de demografiska förändringarna, använda kompetensen och andra resurser på rätt sätt och samtidigt klara medborgarnas krav och förväntningar behöver vården komma närmare medborgarna.

En god och nära vård ska bidra till en jämlik hälsa, med ett hälsofrämjande och proaktivt förhållningssätt som grundas i gemensamt ansvarstagande och tillit mellan patienten och vården. Patientens upplevelse är central för vad som ska definieras som nära.

Nära vård innebär att vården och omsorgen ska ges nära befolkningen och, när så krävs, koppla samman resurser från kommuner, primärvård, rehabilitering, habilitering, tandvård och sjukhus utifrån individens behov med syfte att ge en god och sammanhållen vård och omsorg.

Primärvården får en stärkt roll i att koordinera och samordna vården runt den enskilde patienten. Att utveckla den nära vården handlar dock inte enbart om att tillföra resurser till vårdcentralerna. Utan också om att utveckla mobila team, avancerad hemsjukvård, den kommunala omsorgen och hemsjukvården, digitala tjänster, stöd till avancerad egen vård och olika typer av nära mottagningar som familjecentraler och ungdomsmottagningar.

2.4 Sjukvård av hög kvalitet

Hälso- och sjukvården i Region Östergötland ska bedrivas utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Vetenskaplig evidens ska eftersträvas där sådan finns, så att vården med hänsyn till resursåtgång leder till hälsovinst. Vårdens inriktning ska vara personcentrerad, där individens behov står i centrum.

Länets tre stora sjukhus i Linköping, Norrköping och Motala, ska erbjuda akutsjukvård, öppen dygnet runt, med hög tillgänglighet och stor patientsäkerhet.

Regionen ska bedriva en universitetssjukvård av hög klass, i nära samverkan med sjukvårdsregionen och med Linköpings universitet. Det ska vara internationellt slagkraftig klinisk och transnationell forskning, med mötet mellan människa och teknik och samhällsnytta som ledord. Utvecklingen av universitetssjukvården är helt nödvändig för att kunna möta nivåstruktureringen av den högspecialiserade vården.

All verksamhet, oavsett storlek eller driftsform, ska hålla en hög vårdkvalitet. Det kräver en ständig utveckling av sjukvården. Vi vet att verksamheter som arbetar med både forskning och utbildning utvecklas i högre grad. Idag finns forskning och utbildning över hela länet och vi ser att man kan fortsätta att utveckla detta ytterligare.

Region Östergötland ska vara en ledare för regionala innovationsinsatser, med hälso- och sjukvården som hävstång, för snabb tillväxt och innovation inom life science-området.

2.5 Öka digitaliseringstempot

Coronapandemin har medfört en kraftfull innovationsutveckling i den svenska hälso- och sjukvården. Det som tidigare tog månader och år att genomföra har under krisen gått på några veckor. Digitaliseringen har tagit stora kliv framåt, vilket visar att det finns en enorm potential som inte har nyttjats. Digitala verktyg och digitala vårdbesök ska vara en naturlig och integrerad del av hälso- och sjukvården, där individens behov står i fokus istället för organisationens.

Digitalisering innebär stora möjligheter till kvalitetsförbättringar och effektiviseringar i hälso- och sjukvård, men kräver också säkra anpassningar av styrsystemet. Regionens ersättningsmodeller är i otakt med utvecklingen. Det behövs incitament för vårdgivarna att ge en sammanhållen och förebyggande vård över digitala och fysiska gränser, utan att uppmuntra till överutnyttjande.

2.6 Bra och jämlik hälsa för alla

En bra och jämlik hälsa är en av de viktigaste faktorerna för hållbar tillväxt, utveckling och välfärd. Omvänt finns ett samband genom att människors hälsa påverkas positivt om det finns möjlighet till bra utbildning och egen försörjning för alla. Sjukvården har här en särskilt viktig roll att förebygga ohälsa genom råd och information. Därutöver måste vården och omsorgen vara sammanhållen för att individen ska vara medskapare i sin hälsoutveckling i syfte att stärka den enskildes egenmakt över sin egen hälsa och sjukdom.

För att skapa en god hälsa och livskvalitet gäller det att vården ger samma chanser till alla, oavsett var man bor eller vem man är. Idag finns skillnader exempelvis i behandlingsmetoder, förskrivning av läkemedel och tillgänglighet. Genom att vården och regionen tydligare följer upp, analyserar och agerar kan dessa onödiga skillnader minska och fler få chansen till en god hälsa och livskvalitet.

De stora folksjukdomarna och de flesta kroniska sjukdomar är möjliga att förebygga genom att påverka ohälsosamma levnadsvanor. Riktat hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete är en förutsättning för att minska sjukligheten i befolkningen och behovet av vårdinsatser i ett längre perspektiv. Att anstränga sig och göra vad man kan för att ta hand om sin hälsa innebär att den som verkligen har behov av vård kan få det snabbare.

3. Ett attraktivt Östergötland

3.1 Dynamiskt näringsliv

Ett dynamiskt och välmående näringsliv är en grundsten för en attraktiv region. Det är genom fler företagare och växande företag som fler jobb växer fram. Genom en välfungerande tillväxt kan vi också satsa ytterligare resurser på välfärd, vilket ökar tryggheten och livskvaliteten.

Vi vill fortsatt bygga på de styrkeområden som finns i regionen och på de innovativa arenor som visat sig så framgångsrika, ex. AI, visualisering, avancerade material och logistik. För att kunna ta ytterligare kliv framåt, inte minst när det gäller större nationella och internationella program, krävs en stark infrastruktur för innovation i regionen.

Genom tydliga strategier och genom att bidra till samverkan och mötesarenor kan Region Östergötland skapa förutsättningar för utvecklingen av näringslivet i hela länet. Det är viktigt med insatser som främjar positiva attityder till entreprenörskap hos unga.

3.2 Strategisk kompetensförsörjning

Att ha en utbildning och ett arbete är några av de viktigaste faktorerna för en god hälsa. Vi vet även att kompetensförsörjning är en grundförutsättning för en bra näringslivsutveckling. Region Östergötland ska därför arbeta aktivt med att skapa bättre matchning på arbetsmarknaden, med särskilt fokus på unga och nya svenskar. Detsamma gäller satsningar inriktade på det befintliga näringslivet, i synnerhet de små och medelstora företagen.

För att uppnå en långsiktigt god tillgång på arbetskraft, med rätt kompetens, är det ytterst angeläget att regionen etablerar ett starkare samarbete mellan kommuner, universitet, bildningsförbund och andra utbildningsanordnare.

Yrkeshögskolan är en snabb väg för många att komma i arbete och en viktig väg för arbetsgivare att hitta medarbetare som har ett kvalificerat yrkeskunnande. Det regionala samarbetet kring vuxnas utbildning behöver förstärkas.

3.3 Goda resmöjligheter i kollektivtrafiken

Kollektiv pendlingstrafik ökar när infrastruktur och trafikupplägg ger resenärerna god möjlighet till mobilitet. Då antar resenärerna den möjligheten. Vi vet också att befolkningen idag i Sverige, om möjligt, väljer sin bostadsort efter var man trivs och vill sätta sina rötter. Effekten av detta kan bli att behöva pendla för att ta sig till jobb, studier och fritidsintressen. Det offentliga måste då möta upp detta behov för att vara attraktiva i ett modernt samhälle. Med en väl fungerande infrastruktur och goda resmöjligheter binder vi samman länet och ökar vår arbetsmarknadsregion.

3.4 Regional kultur som når många

Region Östergötland är en viktig aktör för den regionala kulturen så som finansiär av länets främsta kulturinstitutioner och delar av det fria kulturlivet i Östergötland. I konkurrensen mellan städer och mellan regioner är kulturen, liksom större idrottshändelser, viktig. Ett rikt kulturliv i Östergötlands gör det attraktivt för företag och medborgare att flytta hit.

Att ta del av kulturlivet, som publik eller genom eget utövande, är för många en väsentlig del i den personliga utvecklingen. Det är också viktigt att begreppet kultur inte bara rymmer det utbud av musik, teater och utställningsverksamhet, som traditionellt har ett omfattande offentligt stöd, utan även inkluderar nyskapande, experimentell verksamhet och ungdomskulturens olika former, inte minst för att förbättra möjligheterna till eget skapande på likvärdiga villkor för flickor och pojkar. Region Östergötland har därför en nyckelroll i att främja ett högkvalitativt kulturbud i hela regionen.

3.5 Stärkt folkhälsa genom friluftsliv och rekreation

För att stärka folkhälsan hos östgötarna behövs det bra möjligheter till friluftsliv och rekreation. Därför ska Region Östergötland aktivt arbeta med att ge förutsättningar för företag, organisationer, föreningar och kommuner att kunna starta och utveckla olika verksamheter inom natur- och friluftsområdet samt aktivt arbeta för att öka invånarnas kunskap om natur- och kulturmiljö. Region Östergötland ska vidare arbeta för att utveckla vandringsleden Östgötaleden, i samverkan med länets kommuner och de föreningar som ansvarar för ledens skötsel.

3.6 Attraktiv region att besöka och flytta till

Region Östergötlands attraktivitet påverkar in- och utflyttning, invånarnas självbild, företagsetablering och besöksnäringens möjligheter. Att verka för en växande besöksnäring är strategiskt angeläget för den samlade regionala utvecklingen. Konkurrensen om nationell och internationell uppmärksamhet är stark.

I Östergötland och i regionens omedelbara närhet finns några riktigt starka nationella besöksmål, däribland Kolmårdens Djurpark, Göta Kanal och Astrid Lindgrens Värld. Region Östergötland bör också, i samverkan med kommuner, främja ytterligare externa etableringar av familjeinriktade besöksmål i Östergötland.

Ett annat sätt att synas och få uppmärksamhet – i syfte att göra regionen mer känd – är att etablera fler återkommande arrangemang som lockar många besökare, utöver de som redan finns. Det kan handla om kultur, idrott, mässor, konferenser och annat som kan knytas an till regionens identitet. Besökare i vårt län som får positiva upplevelser bidrar till att sprida bilden av en attraktiv region.

3.7 En hållbar region i framkant

Hållbarhetsperspektivet ska genomsyra hela Region Östergötlands arbete och verksamheter. Det handlar om en balans mellan miljöhänsyn, ekonomi och sociala frågor.

Region Östergötland ska vara ett föredöme i miljöarbetet, bland annat genom att minska vårt avfall och genom hållbara investeringar och byggnationer, med positiva effekter för regionens ekonomi och miljö.

Vi ska stödja satsningar som främjar produktion av förnybar energi, vilket gör vår region mer robust mot förändringar i omvärlden. Det skapar i sin tur goda livsvillkor även för framtiden. FN:s Agenda 2030 ska vara vägledande i Region Östergötlands hållbarhetsarbete.